

Univerzita Pardubice
Fakulta chemicko-technologická

Vývoj sdílené ekonomiky v České republice
Kateřina Koubíková

Bakalářská práce
2020

Univerzita Pardubice
Fakulta chemicko-technologická
Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Kateřina Koubíková**
Osobní číslo: **C17045**
Studijní program: **B2807 Chemické a procesní inženýrství**
Studijní obor: **Ekonomika a management chemických a potravinářských podniků**
Téma práce: **Vývoj sdílené ekonomiky v České republice**
Zadávací katedra: **Katedra ekonomiky a managementu chemického a potravinářského průmyslu**

Zásady pro vypracování

1. Rešerše literatury v oblasti sdílené ekonomiky.
2. Rešerše literatury v oblasti historie sdílené ekonomiky.
3. Popis vybraných sektorů sdílené ekonomiky.
4. Zhodnocení kladů a záporů sdílené ekonomiky.
5. Sestavení scénáře dotazování k primárnímu výzkumu možnosti uplatnění sdílené ekonomiky v podniku chemického průmyslu.
6. Provedení primárního výzkumu ve vybraném podniku chemického průmyslu.
7. Elektronické dotazování vybraných platforem sdílené ekonomiky na základě sestaveného dotazníku.
8. Formulace závěrů výzkumu.

Rozsah pracovní zprávy: **35 stran**
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. PICHRT, Jan, BOHÁČ, Radim a MORÁVEK, Jakub. 2017. Sdílená ekonomika – sdílený právní problém? 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, ISBN 978-80-7555-874-2
2. KRULIŠ, Kryštof. 2018. Sdílená ekonomika v době chytrých měst – výzvy a doporučení. Ecurativ.cz. Online.
3. SANETRNIK, Petr. 2018. Mileniálové, kteří nepotřebují vlastnit aneb sdílená ekonomika na vzestupu. Investee.cz. Online.
4. www stránky týkající se dané problematiky

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Marie Bednaříková, CSc.**
Katedra ekonomiky a managementu chemického
a potravinářského průmyslu

Datum zadání bakalářské práce: **28. února 2020**
Termín odevzdání bakalářské práce: **4. července 2020**

LS.

Ing. Petr Kalenda, Ph.D.
děkan

Ing. Jan Vávra, Ph.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 24. února 2020

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne

Kateřina Koubíková

Poděkování:

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucí práce Ing. Marii Bednařikové, CSc. za její zpětnou vazbu, rady a připomínky při zpracování této bakalářské práce.

Také bych chtěla poděkovat mé rodině za trpělivost a podporu během psaní práce i během celého studia.

Anotace

Tato bakalářská práce je zaměřena na trend posledních let – sdílenou ekonomiku. Cílem této práce je popsat její vývoj v České republice. V teoretické části práce je definován pojem sdílená ekonomika, jsou vymezeny subjekty sdílené ekonomiky a také příčiny vzestupu tohoto ekonomického modelu. Jsou popsány vybrané sektory sdílené ekonomiky, které jsou přiblíženy na zavedených, někdy velice známých společnostech sdílené ekonomiky. Práce se také zabývá pozitivními dopady sdílené ekonomiky na společnost, ale také jejími problémy, kritikou a tím, jaké výzvy musí do budoucna překonat. Praktická část práce se zabývá vyhodnocením průzkumu, který byl proveden v několika společnostech nabízející služby sdílené ekonomiky a také ve společnosti Synthesia, a.s.

Klíčová slova: sdílená ekonomika, peer-to-peer, sdílení, Airbnb, Uber

Title

The development of the sharing economy in the Czech Republic

Annotation

The thesis is focused on a trend of the last few years – the sharing economy. The aim of this thesis is to describe the development of sharing economy over the years in the Czech Republic. The theoretical part discusses the terminology used in sharing economy, as well as the main drivers of this economic model. The thesis describes selected categories of sharing economy, these categories are introduced on mostly well-known companies. Another part focuses on the positive impact of the sharing economy as well as the problems, challenges and criticism this economic model faces. The practical part focuses on the results of surveys held in several companies of sharing economy and in the company Synthesia, a.s.

Key words: sharing economy, peer-to-peer, sharing, Uber, Airbnb

OBSAH

Úvod.....	8
1 Teorie sdílené ekonomiky.....	10
1.1 Subjekty sdílené ekonomiky	12
1.2 Příčiny vzestupu sdílené ekonomiky.....	13
2 Historie sdílené ekonomiky	17
2.1 Vývoj sdílené ekonomiky ve světě	17
2.2 Vývoj sdílené ekonomiky v České republice.....	20
3 Vybrané sektory sdílené ekonomiky.....	22
3.1 Doprava	22
3.2 Prostory	25
3.3 Sdílení kapitálu.....	27
3.4 Sdílení fyzických statků	29
3.5 Sdílení pracovní síly.....	30
3.6 Vzdělávání.....	32
3.7 Hudba a videa.....	32
4 Klady a zápory sdílené ekonomiky.....	34
4.1 Pozitivní dopad na společnost.....	34
4.2 Problémy a výzvy sdílené ekonomiky	35
5 Praktická část	39
5.1 Projekt výzkumu	39
5.2 Charakteristiky společností	41
5.2.1 Charakteristika zkoumaných platforem sdílené ekonomiky.....	41
5.2.2 Charakteristika zkoumaného podniku chemického průmyslu	41
5.3 Vyhodnocení výzkumu vedeného elektronickým dotazováním	42
5.4 Vyhodnocení výzkumu vedeného scénářem dotazování	48
6 Závěr	52
Seznam použité literatury	55
Seznam tabulek a grafů.....	64
Seznam příloh	65

ÚVOD

Přestože sdílení je staré skoro jako lidstvo samo, fenomén sdílené ekonomiky se začal významně rozvíjet teprve na konci minulé dekády. Sdílená ekonomika představuje nový trend, který v posledních letech nabyl významu v celosvětovém měřítku a lze jen těžko určit, zda má více fanoušků nebo odpůrců. Médii často používané pojmy „Uber“, „Airbnb“ nebo „*protesty taxikářů*“ musel v posledních několika letech zaznamenat snad každý. Fenomén sdílené ekonomiky stále ještě nemá pevnou terminologii, někteří odborníci v posledních letech vyslovili své výhrady právě k pojmu „sdílená ekonomika“ a uvádějí, že pro některé služby není tento pojem vůbec vhodný, protože v jejich případě se o sdílenou ekonomiku nejedná. Jejich počínání by mělo být pojmenováno jiným z řady termínů, které se v literatuře vyskytují – např. „ekonomika platform“, „on-demand economy“ nebo „gig economy“. (Pichrt, 2017, s. 16) (Botsman, 2015)

Sdílená ekonomika umožňuje efektivnější optimalizaci zdrojů díky možnosti sdílení nevyužitých statků, služeb nebo nevyužitého kapitálu. Hlavní potenciál tohoto ekonomického modelu spočívá v možnosti využití v téměř všech existujících odvětvích ekonomiky, dnes se především jedná o sektor dopravní a ubytovací, dále pak i finanční nebo o sdílení pracovní síly.

Většina z oblastí, ve kterých sdílená ekonomika dnes funguje, se nalézá i v České republice a mezi Čechy si služby sdílené ekonomiky získávají na oblibě. Českou legislativu zastihl tento fenomén nepřipravenou a teprve dnes vzniká potřebná legislativa pro regulaci sdílené ekonomiky.

Jak již bylo zmíněno, sdílení statků není novodobý jev, již desetiletí fungují služby, které naplňují jisté znaky sdílené ekonomiky. Nicméně s masivním rozvojem moderních technologií, především chytrých telefonů a všudypřítomného internetu, se sdílení volných zdrojů jednotlivce stalo velmi dostupným a nenáročným. Základní výhodou sdílení přes technologickou platformu je faktor zvýšené důvěry, která je vytvářena systémem hodnocení uživatelů navzájem.

Hlavním cílem této práce je popsat historický vývoj sdílené ekonomiky od samého počátku, a především její prudký rozvoj v České republice v posledních letech. První kapitola této práce je věnována teoretickým předpokladům sdílené ekonomiky a její základní definici, včetně vymezení základních subjektů sdílené ekonomiky. Dále se věnuje příčinám vzestupu sdílené ekonomiky. Teoretická část se také zaměřuje na historický vývoj sdílené ekonomiky ve světě a v České republice. Dále je popsáno členění služeb sdílené ekonomiky do několika odvětví

s vymezením jednotlivých projektů, které spadají do příslušného sektoru sdílené ekonomiky. Zaměřuji se na dopad sdílené ekonomiky na společnost, její přínosy a výhody, které přináší v porovnání s „tradičními“ službami, ale zároveň také na kritiku, se kterou se setkává, a také na její problémy a výzvy, se kterými se do budoucna musí vyrovnat.

Praktická část se zabývá vyhodnocením průzkumu, který byl proveden ve společnostech, které nabízejí služby sdílené ekonomiky. Tento průzkum se zabývá rozvojem sdílené ekonomiky v České republice z pohledu společností, které se identifikují jako společnosti poskytující služby sdílené ekonomiky a zároveň působí v České republice.

Druhá část průzkumu byla provedena v podniku, který působí v oblasti chemického průmyslu, ve společnosti Synthesia, a.s., formou hloubkového dotazování pomocí scénáře dotazování. Tento průzkum se zaměřuje na možnosti využití a rozvoje sdílené ekonomiky v podniku chemického průmyslu.

1 TEORIE SDÍLENÉ EKONOMIKY

Společnost se nachází na prahu 4. průmyslové revoluce, která je výsledkem rozvoje v mnoha směrech – rychlejší komunikace a práce s daty, nové výrobní technologie i materiály, komplexní digitalizace a automatizace činností. (Petrjanoš, 2019) V rámci této „revoluce“ jsou navazována síťová spojení mezi osobami, stroji, výrobky a informačními systémy. Průmysl 4.0 s sebou přináší nové formy ekonomiky a rozšiřuje dosavadní formy flexibilní práce. Fenomémem posledních let se stala tzv. sdílená ekonomika. (Barancová, 2017, s. 22) (Matějka Řehořová, 2018, s. 54)

Co je to tedy „sdílená ekonomika“ a proč sdílíme? Sdílení je formou sociální směny, která probíhá mezi lidmi, kteří se navzájem znají, a nemají z toho žádný zisk. Sdílení bývalo podstatnou součástí životů našich předků, kteří celá staletí přežívali právě na principu sdílení. Bylo nástrojem zmírnění dopadů nízké produktivity v tehdejší světě. Sdílení bylo podpořeno tím, že lidé žili v poměrně malých komunitách, které umožňovaly vyšší míru kontroly – a díky kontrole existovala v dané komunitě potřebná důvěra a díky důvěře ochota sdílet. (Deloitte, 2017) I dnes je sdílení prokazatelně součástí našich životů, avšak v podstatně menší míře – je nástrojem udržení primárních sociálních vazeb zejména v rámci rodiny nebo s přáteli. (M. Eckhardt, 2018) V průběhu let se společnost od sdílení přesunula k barterovému a následně klasickému obchodu. Klasické tržní modely jsou založeny na převodu vlastnictví statku mezi dvěma osobami. Převod může proběhnout bezúplatně (darování) nebo za úplatu.

Sdílená ekonomika je však postavena na tzv. peer-to-peer (P2P) vztahu, který představuje přímé propojení nabídky a poptávky na digitálním tržišti, které je vytvořeno technologickou společností ve formě digitální platformy. (Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády České republiky, 2017, s. 11)

Všeobecně uznávaná definice pojmu sdílené ekonomiky v tuto chvíli neexistuje. Podle definice internetového Oxfordského slovníku Lexico (2019) se jedná o „*ekonomický systém, v němž jsou aktiva nebo služby sdíleny soukromými osobami, zdarma nebo za úplatu, obvykle prostřednictvím internetu.*“ Rachel Botsmanová a Roo Rogers ve svém díle „*What's mine is Yours: The Rise of Collaborative Consumption*“ z roku 2010 popisují sdílenou ekonomiku jako „*ekonomický model, který podporuje využívání vlastnictví a umožňuje optimalizaci spotřeby skrze sdílení, výměnu (bartering), pronajímání a půjčování zboží a služeb.*“ Velkou výhodou sdílené ekonomiky je schopnost snižovat transakční náklady poskytovatele (vlastníka), a zároveň schopnost přispívat k vyššímu pohodlí uživatelů služeb. Jedná

se o způsob života, kde účastníci preferují sdílení přístupu ke statkům nebo službám, spíše než jejich individuální vlastnění. (Matocha, 2017, s. 216-217)

Ve snaze definovat nový trend co nejlépe vznikají pro sdílenou ekonomiku různá označení. Je patrné, že pojmy „collaborative economy“ a „sharing economy“ se zaměňují, přičemž na úrovni EU je v angličtině prosazováno přídavné jméno „collaborative“. Do češtiny se oba výrazy překládají jako „sdílená ekonomika“. (Staša, 2017, s. 210) Evropská komise ve svém Sdělení o evropském programu pro ekonomiku sdílení (2017) definuje sdílenou ekonomiku jako „*obchodní modely, v nichž jsou činnosti usnadňovány platformami pro spolupráci, které vytvářejí otevřený trh pro dočasné využívání zboží nebo služeb často poskytovaných soukromými osobami. ... Transakce v rámci ekonomiky sdílení obecně nezahrnují změnu vlastnictví a mohou být prováděny pro zisk i neziskově.*“

Jiná označení, která se pro tento fenomén používají, jsou ekonomika na vyžádání (on-demand economy), gig economy, ekonomika platform, přístupová ekonomika (access economy) nebo P2P ekonomika a mnoho dalších. (Řehořová, 2017, s. 51) (Dařílková, 2017, s. 123-124) Pojmy se velmi často zaměňují, i když vyjadřují naprosto odlišné myšlenky.

Jako „on-demand services“ označujeme platformy, jejichž prostřednictvím poskytovatelé přímo reagují na požadavky uživatelů na okamžité dodání zboží nebo služeb. (Botsman, 2015) Access economy se zaměřuje na „přístup před vlastněním“, gig economy se zaměřuje na pracovní sílu, která se zapojuje a má příjem z tzv. „gigs“, jednorázových projektů nebo úkolů, na které je pracovník najímán. (Rinne, 2017) P2P ekonomika se zaměřuje na zboží nebo služby, které jsou poskytovány jednou osobou druhé, a většinou jsou v rámci procesu obcházeny klasické instituce a zavedené tržní autority. (Marek, 2016, s. 43) Ekonomika platform je ekonomika, která ke svému provozu využívá technologické platformy. Digitální ekonomikou se rozumí ještě více obecný pojem, který označuje systém, který ke svému provozu využívá moderních digitálních technologií. (Rinne, 2017)

Pod termín „sdílená ekonomika“ spadají v tom nejširším pojetí veškeré samoorganizované a samořízené projekty sdílení, kde nefiguruje žádný třetí zprostředkovatelský subjekt. Dále se tam řadí digitální platformy zprostředkovávající pronájem pracovního nářadí a dalších statků dlouhodobé spotřeby – např. zahraniční Peerby a české Sharygo; nebo nájem služeb a práce – TaskRabbit nebo Hlidacky.cz. Jako platformy operující v oblasti financí rozeznáváme např. Zonky a Kickstarter. Pod pojem „sdílená ekonomika“ řadíme i služby přístupu k multimédiím, ať už se jedná o Spotify, Apple Music nebo Netflix. Mezi nejznámější

platformy patří ty působící v oblasti dopravy – Uber, Bolt nebo BlaBlaCar nebo veřejnosti ne tak známé platformy působící v oblasti přepravy nákladu – Uber Freight, Convoy nebo Shipvio. Mezi známé platformy patří také ty fungující v oblasti ubytování – Airbnb a Couchsurfing. (Dařílková, 2017, s. 51) (Deloitte, 2017) Nicméně ne všechny platformy, které se za sdílenou ekonomiku považují, naplňují její definici. (Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády České republiky, 2017, s. 11)

1.1 Subjekty sdílené ekonomiky

Evropská komise ve svém Sdělení (2017) říká, že v prostředí sdílené ekonomiky se vyskytují tři základní kategorie subjektů – poskytovatelé, uživatelé a zprostředkovatelé. **Poskytovatelé** služeb typicky disponují určitými aktivy v podobě statků, času nebo dovedností a aktivně je sdílejí za účelem přivýdělku nebo snížení svých nákladů. Poskytovatelem služby může být soukromá osoba, která poskytuje statky nebo služby pouze příležitostně (peer) nebo osoba, která poskytuje služby či statky v rámci výkonu svého povolání (profesionální poskytovatel). Ozývají se ovšem hlasy, že pokud takovou službu nabízí profesionální poskytovatel služby prostřednictvím např. online platformy, nejedná se o sdílenou ekonomiku, ale pouze o další prodejní kanál daného profesionála. (Vácha, 2017, s. 109) (Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády České republiky, 2017, s. 14) (Matocha, 2017, s. 218)

Uživatel je osoba, která nedisponuje potřebnými aktivy, zdroji nebo dovednostmi, a tak využívá služeb či statků poskytovatele a beze sporu i služeb zprostředkovatele. Vzhledem k povaze vztahu, který spolu uzavírají uživatel a poskytovatel skrze zprostředkovatele (digitální platformu), jako dvě (ve většině případů) nepodnikající osoby, je třeba uvažovat o ochraně obou smluvních stran kvůli určité absenci informační transparentnosti na obou stranách – smluvní strany se navzájem neznají a v některých případech se ani nemůžou osobně poznat. (Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády České republiky, 2017, s. 14-15) (Elischer, 2018, s. 78) V některých případech ani neexistuje mezi uživatelem a poskytovatelem jakýkoli přímý právní vztah, protože poskytovatel vykoná službu, zašle výsledek zprostředkovateli, který jej odešle uživateli a poskytovateli vyplatí odměnu. (Řehořová, 2017, s. 55)

V jiných případech zastává platforma roli zprostředkovatele, kterou lze obecně chápat jako subjekt, který zprostředkovává komunikaci a umožňuje spojení poskytovatele služeb a uživatele. **Zprostředkovatel** zabezpečuje spojení vlastníků a uživatelů obvykle prostřednictvím digitální platformy, ať už ve formě webové stránky nebo v praxi nejčastěji

aplikace, kterou mají jak poskytovatelé, tak uživatelé nainstalovanou ve svých chytrých telefonech. (Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády České republiky, 2017, s. 14)

1.2 Příčiny vzestupu sdílené ekonomiky

Sdílená ekonomika se za posledních přibližně 10 let neskutečně rozvinula, a stále roste. Analytici předpovídají, že v roce 2025 bude mít objem až 335 miliard amerických dolarů. (Sanetrník, 2018) Za takovým rozvojem stojí mnoho vnějších faktorů. Tyto faktory jsou jak ekonomického, společenského a sociálního, tak technologického a v neposlední řadě také environmentálního rázu.

Vzestup a rychlý rozvoj sdílené ekonomiky, a především digitálních platforem, by nebyl možný bez rozvoje moderních výpočetních technologií. Předpokladem efektivní funkčnosti jsou tři základní podmínky: vysokorychlostní internet, chytrá mobilní zařízení a virtuální aktiva, tzv. big data. Během několika málo let začala většina obyvatelstva disponovat chytrými mobilními zařízeními a vysokorychlostním internetem. Využíváním internetu ve svém každodenním životě generují mnoho dat, která nazýváme big data. (Řehořová, 2017, s. 53) V roce 2017 disponovala připojením k internetu již více než polovina světové populace. V České republice ke stejnému roku používalo internet 85 % jednotlivců ve věku 16 až 74 let. Díky internetu, který je dnes všudypřítomný, a mobilním telefonům, které dnes využívá 96 % populace České republiky starší 16 let, jsou lidé téměř vždy dostupní. Navíc chytrý telefon mezi osobami ve věku 16-24 let používá až 95 % z nich. Prostřednictvím chytrých telefonů přibývá uživatelů, kteří používají svůj telefon k přístupu na internet. Zatímco v roce 2010 se z mobilního zařízení připojovala k internetu pouhá 4 % obyvatel, v roce 2018 to bylo už 58 % obyvatel. Tři čtvrtiny lidí, kteří se připojují na internet ze svého mobilního telefonu k tomu využívají jak Wi-Fi, tak mobilní internet.

V průběhu let došlo také k dramatickému rozšíření vysokorychlostního připojení k internetu, v roce 2018 mělo vysokorychlostní připojení více než 99 % domácností s přístupem k internetu. (ČSÚ, 2018)

Poslední hlavní podmínkou spojenou s moderními technologiemi jsou tzv. big data. Big data je „*termín aplikovaný na soubory dat, jejichž velikost je mimo schopnosti zachycovat, spravovat a zpracovávat data běžně používanými softwarovými nástroji v rozumném čase.*“ (Dolák, 2011) Právě analýza takového množství dat umožnila rychlý rozvoj digitálních platforem. Analytici využívají k analýze všechna data, která mají k dispozici, a nejen pouze vzorek dat z určitého celku. Touto analýzou se zvyšuje schopnost správné predikce

budoucího vývoje a společnosti jsou schopny získat informace, které by jinak zůstaly skryté. (Fialová, 2017, s. 312) Analýzy lze provádět mimo jiné i proto, že objem dat, která se nachází na internetu, každým rokem exponenciálně roste. Více než 90 % všech dat vzniklo v posledních čtyřech letech. Každá činnost, kterou uživatel provede na internetu nebo zařízeních, která se připojují k internetu, generují miliony gigabitů dat. Všechna data jsou shromažďována a ukládána v datových skladech. Pomocí vhodných softwarových technologií jsou zpracovávána a analyzována, hledají se mezi nimi souvislosti, tak, aby co nejlépe posloužila dané společnosti v analýze chování uživatelů, zákazníků. Pomocí dané analýzy pak můžou společnosti aplikovat cílený marketing nebo správně predikovat budoucí vývoj. (Řehořová, 2017, s. 53) (Doskočilová, 2019)

Provozovatelé digitálních platforem shromažďují velká množství dat jak o uživateli, tak o poskytovatelích služeb. Zpracování osobních údajů a poskytování cílených nabídek jsou základními principy fungování těchto platforem. Například Uber zpracovává kromě kontaktních údajů uživatelů a údajů o transakcích i informace o tom, jaké stránky uživatel navštívil předtím, než spustil aplikaci Uberu, informace o poloze nebo údaje o zařízení, přes které uživatel používá služby společnosti. Stejná data sbírá Uber i o poskytovatelích služeb. (Uber, c2019) (Fialová, 2017, s. 310) Provozovatelé digitálních platforem jsou správci osobních údajů a jako takoví jsou povinni dodržovat platnou právní legislativu. Provozovatelé platforem podléhají platné evropské legislativě na ochranu osobních údajů (GDPR). Bohužel, i se stávajícími opatřeními, a to i v případě, kdy provozovatelé platforem dodržují právní předpisy, může dojít k narušení soukromí uživatelů a poskytovatelů služeb. Uživatelé ani poskytovatelé nemají plnou kontrolu nad informacemi o sobě, zejména pokud dochází ke generování nových osobních údajů pomocí data miningu nebo pokud jsou data předávána třetím osobám. Data a zkušenosti, které tyto firmy získávají jsou leckdy cennější než jejich samotný byznys. (Fialová, 2017, s. 311) (Beránek, 2016) Big data dnes představují jeden z největších obchodních artiklů v oblasti informačních technologií a jejich význam neustále roste. (Černý, 2013)

Sdílenou ekonomiku si jen za pár let oblíbili uživatelé po celém světě, včetně obyvatel České republiky. Jedním z důvodů popularity, který je spíš technologickým předpokladem fungování, je jednoduchost objednání daných služeb, díky moderním technologiím. Obvykle stačí jen několikrát kliknout na displej mobilního telefonu a vše je zařízeno. Často si také uživatelé odnášejí příjemnější zážitek, služby sdílené ekonomiky jsou obecně méně formální než služby

tradičních poskytovatelů. Lidé se potřebují socializovat – a právě sdílená ekonomika jim to alespoň v omezené míře umožňuje.

Pro uživatele obvykle využívání služeb sdílené ekonomiky znamená vyšší kvalitu a bezpečnost bez snahy uživatele okrást. Lidé pozitivně hodnotí transparentnost cen a vzájemná hodnocení. (Aldorf, 2017, s. 228) Hodnocení je úzce spojeno s tzv. digitální důvěrou, kterou lze považovat za sociologický fenomén 21. století. Důvěra je nezbytnou součástí mezilidských vztahů, jak těch osobních, tak pracovních. Prostřednictvím sdílené ekonomiky lidé nechávají bydlet naprosté cizince v jejich domovech, řídit jejich auta nebo hlídat jejich děti, všechny tyto činnosti bychom jako společnost v minulosti svěřili nanejvýš svým příbuzným, známým nebo sousedům. Platformy vytvářejí mezi uživatelem a poskytovatelem určitou míru digitální důvěry, většina důvěry je založena právě na systému vzájemného hodnocení/ratingu, a tato hodnocení jsou pak dostupná každému budoucímu uživateli nebo poskytovateli. (Řehořová, 2017, s. 55) Podle Rachel Botsmanové je pro sdílenou ekonomiku mnohem důležitější digitální důvěra než moderní technologie. Jako společnost jsme vstoupili do nové éry důvěry. Takové, která je založená na systémech hodnocení na digitálních platformách. R. Botsmanová říká, že *„digitální důvěra mění naše chování v reálném světě, v budoucnu budeme více zodpovědní, než si dnes vůbec dokážeme představit.“* Sdílená ekonomika je příležitostí, jak vybudovat více transparentní a zodpovědnou společnost, která je více otevřená začleňování jedinců do kolektivu, spíše než jejich vyčleňování. (Newsroom, 2018)

Za úspěchem sdílené ekonomiky stojí také světová finanční a ekonomická krize z roku 2008, resp. její dopad – rapidní nárůst nezaměstnanosti, celkové snížení kupní síly spotřebitelů a snížení důvěry spotřebitelů, zejména pak mladých lidí, ve svět korporací. Krize zapříčinila významné sociální a ekonomické změny. Donutila lidi více přemýšlet o jejich výdajích a o tom, co skutečně potřebují a co je pro ně přínosné. Poslední světovou ekonomickou krizi můžeme označit za jakýsi katalyzátor sdílené ekonomiky, neboť bez toho, aniž by se udála v takovém rozsahu a s takovým dopadem, by se pravděpodobně nerozvíjela tak rychle a celosvětově. (Klesla, 2015) (Dařílková, 2017, s. 125) Sdílená ekonomika se stala dobrou alternativou pro lidi, kteří nemohou najít zaměstnání. Služby také často poskytují lidé, kterým sdílená ekonomika slouží jako přivýdělek k jejich hlavnímu pracovnímu poměru. Tento přivýdělek mohou realizovat zejména proto, že služby v rámci sdílené ekonomiky často představují časově nebo místně flexibilní práci. (Beaumont, 2016) Evropský parlament ve své Zprávě o evropském programu pro ekonomiku sdílení (2017) na druhou stranu poukazuje na to, že je nutné zaručit

základní práva a nutnou hospodářskou a sociální jistotu pracovníků, kteří jsou klíčovými aktéry ekonomiky sdílení, a to vše v souladu se zvyky a tradicemi v členských státech.

Sdílená ekonomika by měla vést k efektivnějšímu využívání a efektivnější alokaci zdrojů. V dnešní době rapidního nárůstu světové populace, relativního blahobytu průměrného člověka a snižujících se zásob přírodních zdrojů na Zemi, se vyvíjí snaha o změnu spotřebních návyků lidí. (Aldorf, 2017, s. 228) Otázky ekologie, ochrany životního prostředí a trvale udržitelného rozvoje rezonují společností ve stále větší míře. Mnozí vidí sdílenou ekonomiku jako jednu z cest, jak v rámci zásad udržitelného rozvoje fungovat a 76 % lidí dle průzkumu PwC (2015) oceňuje na sdílené ekonomice to, že je šetrná k životnímu prostředí. Tento aspekt není hlavním tahounem odvětví, ale určitě hraje svou roli. Mnoho služeb sdílené ekonomiky využívá ekologický aspekt sdílené ekonomiky ve svém marketingu. Jak již bylo řečeno, tím, jak se ochrana životního prostředí stává čím dál více výraznějším tématem, tím více lidé slyší na ekologičnost a udržitelnost tohoto ekonomického modelu. (Marek, 2016, s. 25)

2 HISTORIE SDÍLENÉ EKONOMIKY

I když ke sdílení statků dochází mezi lidmi již od nepaměti, pojem sdílená ekonomika vznikl až ke konci minulého století a samotná sdílená ekonomika se začala dramaticky rozvíjet na začátku 21. století s příchodem potřebných technologií. V roce 1978 autoři Marcus Felson a Joe L. Spaeth (1978, s. 614) z Illinoiské univerzity v článku *Community Structure and Collaborative Consumption: A routine activity approach* definovali pojem kolaborativní spotřeba (spoluspotřebitelství) jako „*událost, kdy jedna nebo více osob spotřebovávají ekonomické statky nebo služby v procesu zapojování se do společných aktivit s jedním nebo více dalšími lidmi.*“

2.1 Vývoj sdílené ekonomiky ve světě

Dávno předtím, než se termín sdílená ekonomika dostal do podvědomí veřejnosti, fungovaly v USA během druhé světové války kvůli nedostatku pohonných hmot i osobních aut systémy placené spolujízdy nebo sdílení automobilů mezi více rodinami. Dnes toto známe jako carpooling a carsharing. Nejrozšířenější službou „tradiční“ sdílené ekonomiky jsou nepochybně knihovny. Je podstatně ekonomicky výhodnější zaplatit si přístup ke knihám než knihy vlastnit. Díky rychlému rozvoji moderních technologií začaly i možnosti využití principu sdílené ekonomiky stoupat. (Krčálová, 2018) Ale pojďme se vrátit na začátek.

Přestože nikdo neví, kde se termín „sdílená ekonomika“ přesně vzal, většina odborníků dává zásluhu L. Lessigovi, který napsal knihu *Remix: Making Art and Commerce Thrive in the Hybrid Economy*, kterou vydal v roce 2008. Podle výzkumu Dianny Dredgeové a Szilvie Gyimóthy (2015) z Aalborské univerzity předcházelo pojmu sdílená ekonomika 16 jiných stádií vývoje, jejich výčet najdeme v přehledné tabulce s postupným vývojem termínu (viz Tabulka 1). Prvním uvedeným termínem je „human ecology“, od amerického sociologa Amose Hawleyho, který definoval, že „*lidské populace sami sebe organizují do komunit (se symbiotickými vztahy) tak, aby se dokázali přizpůsobit jejich prostředí.*“ Dále se objevil již zmíněný termín kolaborativní spotřeba od Felsona a Spaetha. Zbylé termíny vznikly po roce 2000. Autorky navíc uvádějí termín „hybrid economy“, který by měl stát nástupcem termínu sdílená ekonomika. Výraz hybrid economy by se měl lišit tím, že se jedná o „*digitálně usnadněný socio-ekonomický systém*“ zatímco sdílená ekonomika je definována jako „*socio-ekonomický systém*“.

Tabulka 1: Chronologická ilustrace genealogie konceptu sdílené ekonomiky

Termín	Dílo	Autor (rok vydání)
Human Ecology	<i>Human ecology: A theory of community structure</i>	Hawley (1950)
Collaborative Consumption	<i>Community structure and collaborative consumption: A routine activity approach</i>	Felson, Spaeth (1978)
Access Economy	<i>The age of access: A new culture of hyper capitalism</i>	Rifkin (2000)
Moral Economy	<i>Liquid love and human bonds</i>	Bauman (2003)
Social Sharing	<i>Sharing nicely: On sharable goods and the emerge of sharing as a modality of economic production</i>	Benkler (2004)
Alternative Post-Capitalist Economies	<i>A post-capitalist politics Take back the economy</i>	Gibson-Graham (2006) Gibson-Graham, Cameron, Healy (2013)
Collaborative Consumption v. 2.0	<i>What's mine is yours: How collaborative consumption is changing the way we live</i>	Botsman, Rogers (2010)
Collaborative Lifestyles	<i>What's mine is yours: How collaborative consumption is changing the way we live – adaptace myšlenek Felsona & Spaetha (1978) a J. Rifkina (2000)</i>	Botsman, Rogers (2010)
The Mesh	<i>Why the future of business is sharing?</i>	Gansky (2010)
Circuits of Commerce	<i>Circuits of commerce</i>	Zelizer (2010)
Access-Based Consumption	<i>Access-based Consumption: The case of car sharing</i>	Bardhi, Eckhardt (2012)
Peer-to-Peer Economy		P2Pfoundation.net (2012)
Moral Economy	<i>Social networking technologies and the moral economy od alternative tourism: The case of Couchsurfing.org</i>	Germann Molz (2013)
Sharing vs. Pseudo-sharing	<i>Why not share rather than own? Sharing versus pseudo-sharing in web 2.0</i>	Belk (2007) Belk (2014)
Connected Consumption	<i>Collaborative and connecting: The emergence of the sharing economy</i>	Schor, Fitzmaurice (2015)
Collaborative Commerce	<i>Collaborative commerce in tourism: implications for research and industry</i>	Sigala (2015)
Sharing Economy	<i>Remix: Making art and Commerce Thrive in the hybrid economy</i>	Lessig (2008)
Hybrid Economy	<i>The zero marginal cost society: The internet of things, the collaborative consumptions and the eclipse of capitalism</i>	Rifkin (2015)

Zdroj: Dredge, Gyimóthy (2015), upraveno

Za předchůdce dnešního modelu, fungujícího na principu podobném P2P, můžeme označit například eBay, Craigslist nebo Wikipedii. V roce 1995 byl založen webový portál Craigslist, který zajišťuje inzertní služby v mnoha odvětvích – pronájmy, darování nebo prodej všeho od domácích mazlíčků a nábytku po domy a byty. V stejném roce byla založena online aukční síň, která je dnes známá a rozšířená po celém světě, eBay. Platforma nabízí jednotlivcům prostor k umístění zboží online a jeho následnému dražení v závislosti na nabídkách poptávajících uživatelů. Zboží je prodáno uživateli s nejvyšší nabídkou. Wikipedia byla založena v roce 2001 a sice nevyužívá přímo princip P2P, ale jakožto nezisková platforma funguje na dobrovolném sdílení informací a jejich editaci. (Valentová, 2018) Společnost CouchSurfing byla založena v roce 2004 také jako nezisková platforma a dokázala rychle přetvořit obývací pokoje na hostely v mnoha domácnostech. Tohle všechno vzniklo před nástupem chytrých mobilních zařízení, které, jak již bylo zmíněno, jsou jedním z hlavních podmínek úspěchu sdílené ekonomiky. Tato vlna „před“ byla rozmanitá a projekty byly často ziskové, ale nedokázaly zaujmout takové množství lidí jako ty projekty, které vznikly po masovém rozšíření chytrých telefonů. (Cagle, 2019)

Jako významný krok ke sdílené ekonomice můžeme vnímat vznik platformy Youtube v roce 2005. V roce 2006 byl Youtube zakoupen společností Google a od té doby provozuje Google platformu jako svou dceřinou společnost. Od roku 2008 má platforma i české rozhraní. (Novinky, 2017) Po velkém úspěchu Youtube se na trhu objevila celá řada specializovanějších platforem, jako Spotify nebo Apple Music pro sdílení hudby a Netflix nebo HBO Go pro sdílení filmů a videí. Streaming prakticky ukončil éru fyzických nosičů (kazet, DVD a cédéček). (Česko v datech, 2018) Za poznámku stojí vývoj společnosti Netflix. Platforma vznikla již v roce 1997, služby pro předplatitele poskytuje od roku 1999. Zpočátku společnost rozesílala DVD disky po Spojených státech poštou, v roce 2010 společnost rozšířila svou nabídku o streamování obsahu po internetu do celého světa. (IT Slovník, 2019)

Podle Rachel Botsmanové (2016) považovali všichni v roce 2009 sdílenou ekonomiku za jakýsi „hippie trend“ v reakci na světovou hospodářskou krizi. Uber vznikl v roce 2009, Airbnb v roce 2008. Tyto a další platformy se začaly masivně rozšiřovat až během let 2011 a 2012, kdy lidé začali vnímat sdílenou ekonomiku jako „nejlepší nápad na světě“, viděli ji nástroj ke zvýšení ekonomické síly jednotlivců a komunit. Zakladatelé Airbnb byli označováni za hrdiny, protože změnilí systém. Téměř každý článek, který v této době vyšel, byl pozitivní. V roce 2011 označil časopis Time sdílenou ekonomiku za jednu z deseti ideí, které mají potenciál změnit svět k lepšímu. (Finance.cz, 2018) Poté se věci po právu začaly měnit. V roce 2013 se objevily

pochybnosti ohledně sdílené ekonomiky, toho, zda je sdílená ekonomika vůbec něco nového, a tyto pochybnosti během několika posledních let přerostly do vlny zdravého skepticismu. (Botsman, 2016)

2.2 Vývoj sdílené ekonomiky v České republice

Sdílená ekonomika se začíná stávat součástí běžného života a mění mnoho tradičních služeb ve prospěch koncových uživatelů. (Finance.cz, 2018) Sdílená ekonomika má největší potenciál zejména ve velkých městech. Díky velikosti nabídky a poptávky v místech s větší koncentrací lidí se může služba sdílené ekonomiky lépe profilovat a specializovat. (Kruliš, 2018) Podle průzkumu společnosti Ipsos pro Českou asociaci sdílené ekonomiky (2020), který proběhl v říjnu 2019, zná pojem „sdílená ekonomika“ v Česku 38 % populace (9% nárůst oproti předchozímu roku) a třetina populace někdy využila nějakou službu sdílené ekonomiky. Znalost jednotlivých služeb je mnohem vyšší. Společnost Zonky zná přes 78 % populace. Nejvyužívanějšími službami jsou Uber, Airbnb a Zonky. Téměř polovina populace považuje sdílenou ekonomiku za přínos pro Českou republiku. Své služby a majetek nabízí více než desetina občanů a dalších 16 % se na to chystá. Ti, kteří sdílenou ekonomiku nevyužívají, uvádějí jako nejčastější důvod nedostupnost v místě bydliště, což právě souvisí s její dostupností především jen ve velkých městech. Ti, kteří neposkytují jako důvody uvádějí nedostatečnou informovanost o uživateli a to, že nejsou stanovena jasná pravidla z právního hlediska.

V Tabulce 2 nalezneme přehled nejvýznamnějších platform sdílené ekonomiky s původem vzniku jak ve světě, tak v Česku. Většina vybraných mezinárodních platform je v České republice známá nebo zde dokonce působí. U názvu dané platformy je rok jejího založení a platformy jsou seřazeny podle roku vzniku. Můžeme pozorovat, že platformy sdílené ekonomiky českého původu jsou významně zakládány od roku 2012 až do současnosti. Velká většina takto vznikajících platform čerpala nápady od zahraničních platform, které již byly v daných letech rozšířené. Vidíme tedy, že sdílená ekonomika se v České republice pevně usadila a stále roste. Rychlý růst sdílené ekonomiky je spojen se zvyšující se technologickou gramotností obyvatelstva, cenovou dostupností chytrých telefonů a cenou mobilního internetu, která v posledních letech významně klesla. Český trh je dnes velmi rozmanitý, ale je nutné si uvědomit, že na tak malém trhu jako je Česká republika, se dlouhodobě může udržet pouze několik klíčových hráčů, kteří budou mít dostatečně širokou základnu uživatelů, budou v zisku a budou své aktivity inovovat a rozšiřovat. Pro vznikající české společnosti může být problémem prosadit se na trhu, na kterém jsou již zavedené zahraniční společnosti. Většinou

uspěje takový nápad, která přináší originální řešení a má uživatelsky přátelské prostředí se zajímavým designem. Ovšem na mikro-lokální úrovni mohou uspět i malé projekty, které budou pracovat s místní komunitou a řešit konkrétní problémy. (Kruliš, 2018) Digitální platformy zmíněné v tabulce jsou blíže popsány v následujících kapitolách.

Tabulka 2: Přehled nejdůležitějších platform sdílené ekonomiky v ČR

Odvětví	Mezinárodní (rok založení)	České (rok založení)
Ubytování	Couchsurfing (2004) Airbnb (2008)	MojeChaty (2008) Flatio (2015)
Komerční prostory	PivotDesk (2012) DesksNear.me (2012)	
Finance	Kickstarter (2009) GoFundMe (2010)	Darujme.cz (2010) Bankerat (2010) Startovač (2012) HitHit (2012) Zonky (2015) Fundlift (2015) První klubová pojišťovna (2015)
Doprava	BlaBlaCar (2006) Uber (2009) Lyft (2012) Bolt (2013) Uber Freight (2017) ShareNow (2019)	Car4way (2013) Rekola (2013) Liftago (2013) Shipvio (2015) Zavezu (2016) LTL Portal (2017) Uniqway (2018) HoopyGo (2018)
Služby a nájem práce	TaskRabbit (2008) Freelancer (2009) Handy (2012) DogVacay (2012) UpWork (2015)	Hlidacky.cz (2013) Doginni (2014) Robeeto (2017)
Vzdělávání	Khan Academy (2008) EdX (2012) Coursera (2012)	Seduo (2015) Nostis (2015)
Fyzické statky	Peerby (2012) Knihovny věcí	Půjčím.to (2015) SharyGo (2017)
Média	Netflix (1997 (2010)) Youtube (2005) Spotify (2006) Amazon Music (2007) Google Music (2011) Apple Music (2015) Disney+ (2019) Apple TV+ (2019)	

Zdroj: (Deloitte, 2017), upraveno

3 VYBRANÉ SEKTORY SDÍLENÉ EKONOMIKY

V rámci sdílené ekonomiky lze sdílet statky, kapitál nebo služby v podstatě ve všech sektorech ekonomiky. Dnes se sdílená ekonomika vyskytuje především v těchto sektorech: doprava, ubytování, sdílení fyzických statků, kapitál, pracovní síla, vzdělávání, hudba a video. (Botsman, 2016) (Deloitte, 2017)

3.1 Doprava

Sdílení dopravních prostředků patří v současnosti pro veřejnost k nejviditelnější části sdílené ekonomiky. V letech 2009 až 2015 došlo k založení několika dnes velmi významných společností zabývajících se přepravou jednotlivců v prostředí sdílené ekonomiky. (Andrášek, 2018, s. 89) Jako tu nejznámější lze uvést **Uber**, americkou společnost, která přinesla revoluci v oblasti vnitroměstské dopravy. Uber bývá často označován jako „alternativní taxislužba“. Tato společnost naprosto rozrušila systém městských taxislužeb, který dlouhé roky fungoval beze změny, a po příchodu Uberu (a dalších společností stejného typu) klesly tržby „tradičních“ taxislužeb zhruba na třetinu původních tržeb. (Botsman, 2016) Uber konkuruje tradičním taxislužbám jak v oblasti cen, tak kvality služeb (platba kartou, sledování polohy vozidla pomocí GPS, a tudíž možnost kontroly řidiče, systém vzájemného hodnocení a jednoduché objednání – jediné, co k tomu zákazník a řidič potřebují, je chytrý telefon a přístup k internetu). (Tomšej, 2017, s. 97) Velkou změnou je také skutečnost, že k tomu stát se řidičem Uberu nepotřebuje řidič licenci, ale zjednodušeně řečeno stačí jen vlastnit auto, mobil a řidičský průkaz. Služba se stala globálním fenoménem a celkově změnila způsob, jakým se lidé přepravují po městech, nehledě na to, že Uber je povětšinou levnější než konkurenční „tradiční“ taxislužba. (Stone, 2019) (The New York Times, 2019)

Téměř v každém městě, kde Uber začal působit, způsobil rozepře mezi běžnou veřejností, která Uber povětšinou přijala pozitivně, a licencovanými taxikáři, kteří činnost Uberu vidí jako nekalou činnost. Každé město a stát se k problému staví jinak. Například Estonsko, evropský leader nových přístupů jak v e-governmentu, tak právě ve sdílené ekonomice, již v únoru 2016 zavedlo jednoduchý systém pro zdanění příjmu z provozování Uberu a působení společnosti tam nepřináší žádné problémy. (Andrášek, 2018, s. 92) Vedle pro licencované taxikáře povinných taxametrů jsou v zemi povolené také mobilní aplikace typu Uber pro sjednávání a placení jízdy. (Úšela, 2018)

V České republice působí společnost Uber od roku 2014, nejprve v Praze a od roku 2017 pak také nakrátko v Brně, kde byla jeho činnost předmětem dlouhodobého soudního sporu,

a nakonec tam byla jeho činnost zakázána. (Hloušková, 2019) Nicméně Uber se v roce 2018 dohodl s vládou, že smluvní řidiči Uberu jsou povinni mít živnostenský list, licenci jako taxikáři a musí se zapojit do elektronické evidence tržeb. Podle Ministerstva financí se spolupráce osvědčila a bude pokračovat i nadále. (Vintrlík, 2019) Podobný přístup jako v Česku prosazují také v Maďarsku, kde Uber musí splňovat vše jako klasické taxislužby. Restriktivní přístup k Uberu stále zaujímá řada států a měst, z evropských např. Bulharsko. (Andrášek, 2018, s. 93)

Pokud vnímáme sdílenou ekonomiku v původním slova smyslu, tedy jako sdílení statků, kam subjekty vstupují za účelem sdílení nákladů a ne tvorby zisku, tak se v případě Uberu o sdílenou ekonomiku nemůže jednat. (Tomšej, 2017, s. 97) Nicméně pro svůj obrovský dopad na společnost zůstává Uber jednou z ikon a rozhodně se jedná o jednoho z průkopníků sdílené ekonomiky.

Sdílenou ekonomiku v oblasti dopravy můžeme rozdělit do tří základních podkategorií – sdílení jízd (tzv. ridesharing), carpooling a P2P sdílení automobilů (tzv. carsharing) a jiných dopravních prostředků.

U **sdílení jízd**, tedy tzv. ridesharingu, se jedná o zprostředkování „spolujízd“ krátkého charakteru. Uživatel poptává jízdu z místa A do místa B a poskytovatel mu tuto přepravu zajistí. Komunikace v tomto případě probíhá výhradně skrz aplikaci zprostředkovatele. V Čechách takto funguje již zmíněný Uber nebo estonská platforma **Bolt**. (Česko v datech, 2018) O sdílenou ekonomiku v původním významu se nejedná, protože nedochází ke sdílení zdrojů, ani k jejich efektivnějšímu využití. (Stonjek, 2017, s. 285) Podle Rachel Botsmanové (2015) se jedná o tzv. on-demand economy, kde platforma přímo spojuje zákaznickovy potřeby s poskytovateli, kteří službu okamžitě zajistí.

V rámci **carpoolingu** nabízejí řidiči svezení dalším cestujícím na konkrétní trase. Většinou se jedná o meziměstské sdílení auta, tedy jízdy na delší vzdálenost. Řidič trasu pojede i pokud by se k němu nikdo nepřipojil, sdílení automobilu provádí za účelem snížení nákladů na cestu. (Aldorf, 2017, s. 232) V některých případech dochází k šetření zdrojů, na silnicích je méně aut, čímž je do ovzduší vypouštěno méně výfukových plynů. Takovou situaci pak lze nazývat sdílenou ekonomikou, kdy jsou dostupné zdroje využívány efektivněji. (Stonjek, 2017, s. 282) Carpooling vyžaduje vzájemnou shodu a důvěru a obvykle se nejedná o ziskovou činnost. Z pohledu řidiče se jedná spíše o službu s enviromentálním a sociálním zaměřením. (Bergmaier, 2004, s. 12) Nejznámější aplikací pro carpooling je **BlaBlaCar**, francouzská

digitální platforma, která byla založena v roce 2006. Do Čech vstoupila společnost v roce 2016 akvizicí českého **Jízdomatu**, tehdejší jedničky na českém trhu. (Beránek, 2016)

P2P sdílení automobilu, tzv. carsharing je obecně založen na sdílení vozu mezi více lidmi. Jedná se o rozvíjející se oblast sdílené ekonomiky. Jde o krátkodobé pronájmy vozu (v řádu hodin) a tím se zásadně liší od autopůjčoven. Většina aut je až 90 % času nevyužívaná a stojí na ulicích a v garážích, což je především ve velkých městech obrovským problémem. (Sarote, 2019) A právě sdílením statků dlouhodobé spotřeby (v tomto případě automobilů) lze výrazně omezit spotřebu vzácných zdrojů.

V České republice působí na poli carsharingu několik firem, které nabízejí krátkodobé půjčování vozů, např. **Car 4 way** nebo **Hoppy Go**. (Česko v datech, 2018) Některé automobilky představily v uplynulých letech projekty, kdy část produkce nadále vlastní sama automobilka a pouze krátkodobě (v řádu dní nebo hodin) pronajímá vozidla zákazníkům. Tento model zavedlo BMW ve vybraných regionech prostřednictvím služby **DriveNow**. Uživatel si v rámci služby a daného regionu, kde služba působí, může vyzvednout pronajatý automobil přímo na ulici s využitím chytrého telefonu. (Deloitte, 2017) Spojením DriveNow a car2go, jiné car-sharingové společnosti, vznikla v roce 2019 společnost **ShareNow**. (Barrett, 2019) Díky tomuto spojení je ve 30 městech v Evropě a Severní Americe možné si půjčit přes 20 000 aut (3200 jich je na elektrický pohon) přímo na ulici. (Share Now, 2019) V České republice spustila automobilka Škoda Auto prostřednictvím její dceřiné společnosti Škoda Auto DigiLab ve spolupráci s ČVUT, VŠE a ČZU platformu **Uniqway** – první český carsharing pro studenty a zaměstnance vysokých škol. Platforma momentálně funguje pouze v Praze, ale vyjet s autem může uživatel kamkoli. K používání této platformy může být člověk studentem nebo zaměstnancem jakékoli vysoké školy, automobil si může půjčit nebo vrátit pouze na vyhrazených parkovištích, která se nacházejí u vysokých škol zapojených do projektu nebo v částech Prahy, kde nejsou zóny placeného stání. (Škoda Auto DigiLab, 2019b)

Vedle sdílení automobilů je velkým trendem také **sdílení kol, koloběžek nebo elektrických skútrů**. Sdílení kol, tzv. bikesharing se vyznačuje umístěním kol po městě, ať už v označených stojanech nebo v jakémkoli stojanu ve vymezené oblasti. Cena je většinou nastavena tak, že se lidem primárně vyplatí krátkodobé pronájmy do 30 minut, kdy u některých služeb je pak jízda zcela zdarma, pokud se vejde do daného časového limitu. Největším poskytovatelem bikesharingu je v České republice společnost **Rekola**. Statistiky společnosti z roku 2017 dokládají vzrůstající zájem o tuto službu. (Česko v datech, 2018) Společnost Rekola funguje v šesti městech v České republice. (Rekola, 2020)

Škoda Auto Digilab spustila v Praze v pilotním provozu službu pronájmů elektrických skútrů nazvanou **BeRider**. Skútry mohou být odstaveny na libovolném legálním místě v širším centru města, pronájem funguje přes aplikaci „BeRider“, kde si po registraci mohou vypůjčit některý z dostupných skútrů. (Škoda Auto Digilab, 2019a)

Sdílená přeprava se neomezuje jen na osobní dopravu. Velkým trendem posledních let je sdílení v oblasti **nákladní přepravy**. Na spedičních databankách jsou vystaveny webové stránky a aplikace jako např. **Uber Freight** nebo české **Shipvio** a **LTL Portal**. Tyto platformy mají za úkol rychle najít další náklad pro dané nákladní vozidlo a tím více využít kapacitu vozu. Téměř každý čtvrtý nákladní automobil projíždějící Evropou je prázdný, protože veze náklad jen cestou tam, ale už nemá náklad na cestu zpět nebo na cestu do další destinace. Zároveň až polovina nákladních automobilů, které křížují Evropou, využívá v průměru jen polovinu své kapacity. Nákladní doprava přispívá k emisím CO₂ a lepším využitím prostoru v nákladních autech se tyto emise významně snižují, hlavně tedy díky tomu, že se tím snižuje celkový počet nákladních aut na silnicích. (Novotný, 2017)

Shipvio je český start-up založený v roce 2017, který spojuje drobné dopravce a pomocí algoritmu spojí řidiče se zákazníkem, který potřebuje převézt náklad po trase, na kterou se řidič vydává. Dochází tak k tíženému využití volné kapacity kamionů a dalších přepravečů, kteří by po trase stejně jeli. Zákazníkovi je nabídnuta nejlepší aktuální cena, podobně jako to funguje v jiných oblastech sdílené ekonomiky. (Holzman, 2019)

Společnost **Liftago** spustila v roce 2019 logistický systém, který umožňuje sdílet kapacity přepravečů ve městech s dalšími společnostmi. Do tohoto systému se zapojili mimo jiné společnosti Alza.cz nebo Zásilkovna. (MediaGuru, 2019) Z průzkumů totiž vyplynulo, že určitých částech Prahy se až 85 % tras vozidel taxi služeb a kurýrů překrývá, a tudíž pokud jsou tyto cesty propojeny (řidič taxi služby převezze balíček na místo určení), snižuje se počet automobilů v ulicích a zároveň je efektivněji využíván čas řidiče. Zákazník nový systém nejspíše pocítí hlavně ve zlevnění a zrychlení expresního dodání. (Alza.cz, 2019) (Liebreich, 2019)

3.2 Prostory

Sdílení prostor se řadí mezi základní oblasti sdílené ekonomiky. Nejrozšířenější platformou, která umožňuje poskytovat krátkodobé ubytování díky sdílení nemovitosti s jinými osobami je **Airbnb**. Airbnb je služba zajímavá nejen pro vlastníky nemovitostí, jelikož jim nabízí vyšší zhodnocení jejich nemovitosti, než kdyby ji pronajímali dlouhodobě, ale zároveň je služba

atraktivní i pro ubytované, protože za krátkodobý pronájem nemovitosti běžně zaplatí méně než v klasickém hotelu. (Deloitte, 2017) Airbnb si za každé zprostředkované ubytování účtuje servisní poplatek, který činí zpravidla 3 % z ceny ubytování. (Airbnb, c2019) Platforma Airbnb byla založena v roce 2008. Vše vzniklo z nápadu pronajímat byt zakladatelů Airbnb, kteří měli byt pronajatý a neměli na nájem, a tak nabízeli ve svém bytě možnost přespat na nafukovací matraci a k tomu přidávali i možnost přípravy snídaně (odtud název „Airbedandbreakfast“, jak se služba původně jmenovala). Díky souhře náhod a velké oblíbenosti u jak uživatelů, tak poskytovatelů se služba během několika let vypracovala na druhý nejhodnotnější start-up na světě (první příčku drží Uber). (Zahradníček, 2017) Služba je na území České republiky využívána od roku 2009, kdy bylo jejím prostřednictvím poprvé nabídnuto ubytování. (Tuláček, 2017, s. 186) Význam této služby v České republice rozhodně není zanedbatelný. Jen v Praze bylo v roce 2017 přes platformu Airbnb nabízeno přes 18 000 domů či bytů. Ročně tito poskytovatelé utrží až 2 miliardy korun, což představuje čtvrtinu ročního obrátu v sektoru ubytovacích služeb v Praze. (Rousek, 2019) V České republice nabízí přes 70 % poskytovatelů pouze jednu ubytovací jednotku, ale v Praze disponuje 15 % poskytovatelů 52,5 % trhu Airbnb v tomto městě – z čehož můžeme usuzovat, že se v tomto případě nejedná o příležitostnou sdílenou ekonomiku, ale o podnikatelskou činnost. (Česko v datech, 2018)

Příjmy z ubytování (stejně jako z přepravy osob) získané prostřednictvím digitálních platform typu Airbnb (Uber) podléhají dani z příjmu. Finanční správa získala v roce 2018 (první rok kontroly) na kontrolách daní přes 35 milionů korun. V rámci kontroly bylo prověřeno bezmála 7000 fyzických a právnických osob. (Novinky, 2019) Od 1. 1. 2020 platí novela zákona o místních poplatcích, která reaguje na rozvoj sdílené ekonomiky a zavádí poplatek z pobytu, který nahrazuje stávající poplatky za lázeňský, rekreační pobyt a poplatek z ubytovací kapacity. Poplatek z pobytu se vztahuje na krátkodobé ubytování do 60 dní a bude mu podléhat každé takové ubytování bez ohledu na to, kde je poskytnuto nebo jaký má účel. Každá obec si poplatek může stanovit za svých podmínek, avšak nejvýše do maximální sazby stanovené zákonem (pro rok 2020 se jedná o 21 Kč na den, pro rok 2021 o 50 Kč na den). (Žurovec, 2019)

Jako jednu ze společností, která zachovává původní koncept sdílené ekonomiky, můžeme označit **Couchsurfing**. Společnost byla založena v roce 2004 a jedná se o neziskovou platformu. Její snahou je propojovat cestovatele s ubytovateli, kteří jsou ochotni jim poskytnout místo k přespaní, výměnou za kulturní zážitek a dobré hodnocení na platformě. (Couchsurfing, c2019) Specializovanou platformou v České republice v oblasti sdílení ubytování je platforma **MojeChaty**. Tato společnost zprostředkovává krátkodobý pronájem chat a chalup po celé ČR.

Kvůli své specializaci a zaměření na českou klientelu je růst této platformy značně omezen. (Deloitte, 2017)

Předmětem sdílení však mohou být také **pracovní prostory**. Se sdílením pracovních prostor je také úzce spjat pojem coworking, který do češtiny můžeme přeložit jako „spolupráce“. Coworkingové prostory jsou vytvářeny za účelem socializace a poskytnutí pracovního prostoru nezávislým profesionálům, kteří si často nemohou dovolit platit za vlastní kancelářské prostory, a zároveň jim nevyhovuje pracovat z domova. Tento trend začal v roce 2005 v San Francisku a odtamtud se postupně rozšířil do celého světa. (Dvořák, 2017) V České republice dnes již existuje mnoho coworkingových center, nejvíce jich je v Praze, ale coworkingová centra najdeme i menších městech po celé republice. (Vlach, 2018) Mezi nejvýznamnější platformy zprostředkovávající nabídku v této oblasti patří **PivotDesk** nebo **DesksNearMe**. (Deloitte, 2017)

Sdíleny mohou být také **sklady**. Společnosti sdílí své sklady s konkurencí za účelem snížení nákladů. Náklady jsou snižovány sdílením prostoru, skladového vybavení a lidských zdrojů. Sdílené skladování také nabízí možnost efektivnější dopravy zboží z místa skladu do místa prodeje. Při správné organizaci dochází ke snížení počtu potřebných dopravních prostředků.

Sdílený sklad si lze pronajmout od některé ze společností („warehouse as a service“), které takové sklady provozují, nebo si ho ve spolupráci s konkurenční firmou vybudovat, což ale vyžaduje větší počáteční investici a zároveň hrozí, že kapacita skladu za nějakou dobu nemusí dostačovat. Sdílené skladování vyžaduje mít pevně nastavené podmínky spolupráce s partnerem/konkurentem, včetně vyřešení odpovědnosti za škodu nebo újmy na zdraví, tak aby nedocházelo k různým právním sporům. Dále je nutné integrovat informační systémy obou firem, tak aby bezproblémově fungovaly. (Kukačka, 2017) (SupplyChainBrain, 2017)

3.3 Sdílení kapitálu

Sdílená ekonomika se začíná prosazovat jako alternativní forma financování. Příkladem je **crowdfunding**. Je to relativně nová oblast finančního průmyslu, jedná se o model financování založený na příspěvcích velkého množství jednotlivců a potažmo firem. Podle druhu služeb se crowdfunding dělí na benefiční, kdy investoři neočekávají žádnou návratnost své investice, není zde žádné protiplnění, odměnový, kdy lidé za svůj finanční příspěvek získávají nějaký nepeněžní benefit, půjčkový, kdy se lidé pomocí P2P platformy spojují za účelem půjčení nebo zhodnocení dostupných finančních prostředků. Posledním druhem je **podílový crowdfunding**, v tomto případě v případě si investoři kupují podíl v určité

společnosti. (Hrdlička, 2018, s. 165) V České republice se této problematice věnuje platforma **Fundlift**. Tato společnost v praxi ovšem nenabízí podíly přímo ve firmě, ale zjednodušeně řečeno cenné papíry, které mohou být později převedeny na podíl ve firmě nebo dluhopisy. (Veselíková, 2017) Na principu **odměnového crowdfundingu**, který je mezi uživateli velmi populární, fungují společnosti **Kickstarter**, **Hithit** nebo **Startovač**. V oblasti **benefičního crowdfundingu**, který je primárně určený pro neziskové společnosti a velmi se na nich daří sociálně a ekologicky orientovaným projektům, je lídrem trhu společnost **GoFundMe**. (Fundchaser, 2019) Českým projektem v této oblasti je platforma **Darujme.cz**, což je nezisková organizace, která pomáhá jiným neziskovkám k získávání darů v online světě neanonymní cestou. V roce 2018 pomohli 483 neziskovým organizacím získat dary v hodnotě přes 85 milionů Kč. (Darujme.cz, c2019) Příkladem benefičního crowdfundingu z minulosti může být veřejná sbírka na Národní divadlo (ačkoli tedy nešlo o zprostředkování skrze digitální platformu). (Hrdlička, 2018)

Praktickým příkladem **půjčkového crowdfundingu** je P2P lending, v jehož rámci půjčují fyzické osoby svůj dostupný kapitál jiným fyzickým osobám. (Hrdlička, 2018, s. 166) Rozdílem oproti klasické půjčce je v tom, že na danou půjčku se skládá více věřitelů, a mezi tyto věřitele se dělí riziko insolvence dlužníka. (Dvořák, 2017, s. 34) Nejvýznamnějším zástupcem crowdfundingu v této oblasti je v České republice společnost **Zonky**, za kterou stojí investiční skupina PPF. (Deloitte, 2017) Společnost byla založena v roce 2015. Lidé si za rok 2018 prostřednictvím platformy Zonky půjčili přes 3,2 miliardy korun, jedná se o 100% nárůst oproti přechozímu roku. Podíl platformy na trhu nových spotřebitelských úvěrů činil v roce 2018 tři až čtyři procenta. Společnost Zonky plánuje v roce 2020 dosáhnout 10% podílu na trhu a ve stejném roce by se společnost měla začít dostávat do zisku. (ČTK, 2019)

Věřitel i dlužník se musí stát členy online komunity Zonky. Pokud si chce klient půjčit peníze, vyplní online poptávku, všechny relevantní informace a Zonky pak na jejich základě sestaví rating, v závislosti na něm je stanoven úrok. Tento rating také slouží jako ukazatel rizikovosti pro jednotlivé investory. Klient poté sepíše svůj příběh, společnost jeho poptávku vystaví na online tržišti a investoři mají možnost se rozhodnout komu svěří své prostředky. Když se najde dostatek investorů, kteří se složí na celou požadovanou částku, uzavře Zonky s klientem smlouvu. (Frydrychová, 2017, s. 253)

Půjčkový crowdfunding může být realizovaný centralizovaným nebo decentralizovaným způsobem. U decentralizovaného modelu je zachován přímý smluvní vztah mezi dlužníkem a věřitelem, u centralizovaného modelu tento vztah nevzniká a druhou smluvní stranou je vždy

zprostředkovatel (typicky provozovatel dané platformy). Výběr jednoho či druhého modelu může mít různé dopady (např. daňověprávní). (Hrdlička, 2018, s. 167) Zonky využívá centralizovaný model, společností využívající decentralizovaný model v ČR je platforma **Bankerat**, založená v roce 2010. (Klamo, 2017, s. 176) Platforma Bankerat funguje na principu burzy, kde se předem zaregistrovaní věřitelé a dlužníci střetávají a potenciální investoři se mohou na platformě podívat na seznam aktuálních aukcí a vybrat si ty, které jsou pro ně zajímavé. Investor má možnost nabídnout žadateli o půjčku úrokovou sazbu dle vlastní vůle, ale jen do maximální přípustné úrokové sazby (tu určuje žadatel o půjčku při vyplňování žádosti). Žadatel má možnost nabídnuté finance nepřijmout, ať už z důvodu špatného hodnocení investora nebo vysoké úrokové sazby. V případě společnosti Bankerat půjčuje peníze jediný investor a ten tak nese celé riziko půjčky. (Bankerat.cz, 2019b) Společnost si za zprostředkování půjčky účtuje administrativní poplatek pro věřitele ve výši jednoho procenta z dlužné částky ročně. (Bankerat.cz, 2019a)

Dalším odvětvím v oblasti financování je **P2P pojištění**. V České republice vznikla v roce 2015 **První klubová pojišťovna**, její současný název je **MyPillow**. Její fungování bylo postaveno na jednoduchém principu, kdy se pojišťovna k penězům klientů chovala tak, jako by stále patřili klientům. Společnost si stanovovala maximální procento z přijatých peněz, které byly použity na zaplacení nákladů pojišťovny. (Chvátal, 2019) Peníze, které společnost nespotřebovala na pojistné plnění, byly na konci roku vráceny klientům. Společnost fungovala na klubovém principu, chtěl-li klient využívat jejích služeb, musel se nejdříve stát členem klubu. (Frydrychová, 2017, s. 254) MyPillow je pojišťovnou ve smyslu zákona o pojišťovnictví s udělenou licencí ČNB. Společnost je úspěšná a nejspíše byla i první na světě, která nabízela takový koncept P2P pojištění. Investorům se však nelíbil právě princip klubu, díky kterému byla pojišťovna uzavřena pro velké množství nových klientů (dosavadně mohl každý z klientů pozvat pouze tři lidi ročně) a také její údajnou neschopnost inovovat, a proto bylo na konci října 2019 do společnosti dosazeno nové vedení a byl změněn styl vedení společnosti. (Chvátal, 2019) Nově jsou peníze, které nejsou spotřebovány na pojistná plnění rozděleny půl na půl mezi klienty a společnost. (MyPillow, 2020)

3.4 Sdílení fyzických statků

Díky sdílené ekonomice si dnes můžeme půjčit i věci běžné denní potřeby. Lidé, kteří využívají těchto služeb podporují myšlenku „*Proč věci kupovat, když si je můžeš půjčit.*“ Sdílení věcí jednoduše spočívá v pronajímání a půjčování věcí mezi uživateli. (Knihovna věcí, 2019)

Sharygo je největší platformou určenou pro sdílení věcí přes internet v České republice. Společnost si neúčtuje žádný poplatek za zprostředkování půjčení daného statku. (SharyGo, 2019) Společnost **Půjčím.to** také funguje na principu sdílení přímo mezi lidmi, platforma dává lidem prostor své věci inzerovat. Společnost má v nabídce přes 1800 věcí a měsíčně zprostředkuje okolo 150 zápůjček. (Mudrová, 2019)

Lidé nejčastěji sdílejí statky, které můžeme rozdělit do čtyř kategorií. Statky, které jsou používány pouze občas (např. nářadí nebo vybavení jako stan); statky, které se v domácnosti využívají pouze po určitou dobu (hračky nebo dětské vybavení), statky, které jsou třeba jen pro výjimečnou událost (jako oblečení nebo výzdoba) a v neposlední řadě také velmi drahé statky, na které obvykle běžný uživatel nedosáhne – jachty nebo luxusní auta. (JustPark, 2019) (Mudrová, 2019)

Zajímavými projekty, které fungují v této oblasti, jsou **Knihovny věcí** (někdy bývá využíván anglický název Library of Things). Jedná se o trend, který v posledních letech roste napříč celým světem. V těchto knihovnách si lidé můžou za poplatek půjčit nářadí, sportovní nebo umělecké pomůcky, elektroniku, kuchyňské potřeby nebo vybavení na cestování a také sdílet s ostatními věci, které doma denně nepotřebují a překáží jim. (Mladiinfo, c2019) Vůbec první knihovnou věcí v České republice byla ta v Goetheho institutu, která byla otevřena v roce 2017. Tento projekt byl již ukončen, některé z věcí se stali součástí fondu knihovny Goethe-Institutu. (2019) V roce 2017 byla otevřena Library of Things v Praze a v roce 2019 Knihovna věcí v Brně. (Jílková, 2019)

3.5 Sdílení pracovní síly

Dynamický rozvoj zažívá také nájem pracovní síly. Jedná se především o **skupinové zaměstnávání**, tj. práci na vyžádání prostřednictvím aplikací/internetu (**work on demand via apps/internet**). Skupinové zaměstnávání představuje virtuální outsourcing činností, které byli dříve vykonávány v podniku vlastními kapacitami. S rozšířením internetu došlo k vytvoření platform, které propojují zadavatele zakázek (crowdsourcers) s téměř neomezeným počtem dodavatelů služeb za určitou odměnu z celého světa (crowdworkers). Úlohy, které mohou být tímto kanálem poskytovány, mohou být různého druhu. Na jedné straně se jedná o činnosti, které jsou jednoduché, nevyžadují vysokou úroveň zručnosti, ale na druhou stranu vyžadují jistou míru úsudku, a proto je zatím nemůže vykonávat umělá inteligence. Na druhé straně je potenciál, který láká lidi s nejrůznějšími schopnostmi, jako je navrhování webových stránek, vývoj softwaru, vedení účetnictví, překlady textu z cizích jazyků, ale i práce

architektů nebo právníků. (Poruban, 2017) Takové služby zprostředkovává platforma **Upwork**. Skrze tuto digitální platformu se uživatelé mohou spojit napřímo a veškerá práce je vykonávána prostřednictvím vlastního online systému, který je monitorován. Za zprostředkování služby si společnost účtuje provizi ve výši 10 % z ceny služby. Upwork poskytuje systém správy a fakturace, zaznamenává přesný čas, který pracovník strávil plněním úkolu, systém umožňuje snadné nahrávání a přenos dokumentů. (Řehořová, 2017, s. 58-59) Na platformě **Freelancer** pak můžeme najít nabídky od profesionálních pracovníků na volné noze. Služby, které tato platforma zprostředkovává využívají mimo jiné společnosti Microsoft, Boeing nebo Apple. (Freelancer, 2019)

Do této oblasti sdílení pracovní síly řadíme také **work on demand**, tento pojem obvykle zahrnuje služby a práce vykonávané v místě potřeby. (Řehořová, 2017, s. 54) Tyto služby jsou nabízené a domluvené online, ale vykonávané jsou offline. (Poruban, 2017, s. 90) V této souvislosti se mezi nejznámější platformy řadí **TaskRabbit**. Tato společnost, která byla založena v roce 2008, je orientována především na domácí práce. (Deloitte, 2017) Podobné služby nabízí platforma **Handy** (c2019). Existuje také mnoho platform, které nabízejí jen jednu určitou činnost, např. úklid, venčení psů (**DogVacay** (c2019) nebo česká platforma **Doginni** (c2019)) a hlídání dětí (česká platforma **Hlidacky.cz** (c2019)).

Další oblastí je **sdílení zaměstnanců**. V tomto případě si skupina zaměstnavatelů společně najme jednoho pracovníka, tak, aby pokryl potřeby různých společností, a tím vzniká pracovníkovi jeden plný pracovní úvazek. (Řezníčková, 2019) Tuto novou formu zaměstnávání mohou ocenit malé podniky, které pro konkrétního zaměstnance nemají dostatek práce na celý úvazek, přestože zaměstnanec by na celý úvazek pracovat mohl a chtěl. Podnik se proto „podělí“ o zaměstnance s nějakou podobnou společností a vytvoří zaměstnanci standardní plný úvazek.

Sdílení pracovního místa je postavené na tom, že zaměstnavatel přijme na jedno pracovní místo dva a více zaměstnanců, čímž se spojí dva a více částečných úvazků do jednoho plného úvazku. Tato forma může být výhodná pro matky s malými dětmi nebo pro starší pracovníky. Nevýhodou pro pracovníky je skutečnost, že mzda pak odpovídá zkrácenému úvazku. (Kroupa, 2019)

V návaznosti na opatření vlády kvůli pandemii COVID-19 a ekonomické krizi, kterou opatření způsobují, se začalo mluvit o sdílení zaměstnanců mezi firmami. Tato forma sdílení znamená, že společnost bude sdílet náklady na svého zaměstnance s jiným podnikem namísto toho, aby

musela zaměstnance propustit. Ve Švédsku si společnosti, které prosperují „půjčují“ zaměstnance ze sektorů, které těžce zasáhla opatření spojená se zastavením šíření koronaviru. Podle některých odborníků se jedná o krátkodobé řešení a v dlouhodobém horizontu nezabrání prudkému nárůstu nezaměstnanosti. (Zatloukal, 2020) Hospodářská komora České republiky (2020) tento přístup také navrhuje jako jedno z krátkodobých řešení situace a ve spojení s **WorkLinks.com** iniciují projekt Zachraň práci, který probíhá skrze platformu společnosti Worklinks.com, která zprostředkovává poptávku a nabídku mezi zaměstnavateli.

3.6 Vzdělávání

Sdílená ekonomika se vyskytuje i v oblastech jako je **vzdělávání**, kdy je uživatelům digitálních platforem nabídnuto sdílet navzájem výukové materiály nebo se účastnit vzdělávacích kurzů, které jsou pořádány univerzitami. Těmto vzdělávacím kurzům se říká **Massively Open Online Courses – MOOC**. Základní myšlenkou je, že každý, kdo má internetové připojení s potřebným technickým vybavením, se těchto kurzů může zúčastnit. Účast není podmíněna studiem na vysoké škole. Koncepce vychází z potřeb uživatelů, často se nedrží klasických vzdělávacích témat. Sdílení vzdělávání se dnes rozvinulo zejména v zahraničí, ovšem pro české uživatele, kteří ovládají cizí jazyk, je tato forma sdílení plně dostupná. (Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády České republiky, 2017, s. 74) Takové služby jsou poskytovány často bezplatně nebo za dobrovolné příspěvky neziskovými organizacemi. Cílem organizací je nabídnout přístup k vysoce kvalitnímu vzdělávání široké veřejnosti. Služby tohoto typu jsou **KhanAcademy, Coursera** nebo **edX**. (Deloitte, 2017) V České republice se tento druh služeb rychle rozvíjí, z platforem v českém jazyce jsou významné např. **Seduo, Nostis** nebo **Khanova škola**.

Sdílení výukových materiálů probíhá v rámci **Open Education Resources – otevřených vzdělávacích zdrojů**. Jedná se o volně dostupné a otevřené licencované zdroje, které nabízí dílčí zdroje nebo celistvé studijní a výukové materiály. Příkladem platformy pro tuto formu sdílení informací je **OpenStax**. (Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády České republiky, 2017, s. 75)

3.7 Hudba a videa

Sdílení hudby a videí představuje alternativu k nákupu hudebních a filmových titulů jak na fyzických nosičích, tak v digitální podobě. Lidé nechtějí vlastnit daný titul, na který se podívají/poslechnou jednou, ale chtějí mít k němu a dalším titulům neomezený přístup. Průkopníkem trhu byl **Youtube**, založený v roce 2005. Tato platforma je nabízena zdarma,

náklady jsou částečně pokrývány ziskem z reklamy. (Česko v datech, 2018) (Deloitte, 2017) V roce 2019 byly v České republice představeny služby Youtube Premium a Youtube Music. Youtube Premium nabízí možnost stahování videí do mobilního zařízení po dobu 30 dní, nemá reklamy a nabízí přehrávání na pozadí. Youtube Music je samostatná aplikace, která poskytuje jednu z nejucelenějších nabídek hudby na internetu. (Čížek, 2019)

K Youtube se postupem času připojily platformy **Spotify**, **Apple Music** a **Google Play Music** pro sdílení hudby a **Netflix**, **HBO Go** nebo **Amazon Prime** pro streaming filmů a videí. Platformy nabízejí uživatelům přístup k obrovskému množství obsahu za určitý většinou měsíční poplatek. Vlastníkům práv pak platforma platí na základě počtu přehrání a tyto částky jsou dnes např. v hudebním průmyslu velmi malé. Významným zdrojem příjmů většiny těchto platform je reklama. Některé aplikace nabízejí základní verzi zdarma a jsou schopny z reklamy zaplatit vlastníkům práv a navíc generovat zisk. (Deloitte, 2017) Rozmach streamovacích služeb a jejich jednoduchost zastavily pokles tržeb hudebního a filmového průmyslu, který byl způsobený nelegálním stahováním. (Česko v datech, 2018)

Ve Spojených státech amerických vytlačil v roce 2017 streaming digitální nákupy. O rok předtím mělo sdílení již více než 50% podíl na tržbách hudebního průmyslu. Streaming hudby zaujímal v roce 2016 v České republice 32 % z celkových tržeb odvětví. (Deloitte, 2017) V roce 2018 využívalo v Česku k poslechu hudby internet 41 % obyvatel. Nejvyšší podíl mezi těmi, kdo takto hudbu poslouchají, mají studenti, z nich poslouchá hudbu online až 90 %. Sledování placených filmů a seriálů využívala v roce 2018 pouhá 4 % obyvatel ČR. Ve srovnání s průměrem EU, kde průměr činí 17 %, představují 4 % vůbec nejnižší hodnotu. (ČSÚ, 2018) Tato hodnota by však v následujících letech mohla vzrůst, protože nejspíše největší platforma pro streaming filmů Netflix spustila v říjnu 2019 českou lokalizaci, kdy k tisícům filmů a seriálů přidávají české titulky a dabing, a tak tento druh služby zpřístupňují většině českého obyvatelstva. (Wolf, 2019)

4 KLADY A ZÁPORY SDÍLENÉ EKONOMIKY

Během své existence zasáhla sdílená ekonomika do několika odvětví a jejích služeb využilo mnoho lidí. Oproti tradičním službám a finančním modelům nabízí sdílená ekonomika mnoho benefitů, na druhou stranu ji ale doprovází i řada problémů a kritiky.

4.1 Pozitivní dopad na společnost

Sdílená ekonomika zmírňuje negativní dopady na životní prostředí, které vznikají konzumním způsobem života dnešní společnosti. Snaží se o zmírnění plýtvání. Pokud budou nevyužívané statky sdíleny, může se tím předcházet nesmyslné nadvýrobě, a to dále může vést k nižší spotřebě, která je lépe slučitelná s konceptem trvale udržitelného rozvoje. (Marek, 2016) Model sdílené ekonomiky předpokládá, že dokážeme uspokojit více potřeb uživatelů, bez toho, aniž bychom museli produkovat více. (Veber, 2016)

Sdílení statků také podstatně snižuje transakční náklady majitelů daného statku. Transakční náklady jsou takové náklady, které s sebou nese jakákoli směna a v podstatě jakákoli aktivita v tržním systému. (Marek, 2016) Můžeme je rozdělit na vyhledávací a informační náklady, vyjednávací náklady a realizační náklady. Mezi transakční náklady tedy patří např. vynaložený čas a energie. (Veber, 2016) Transakční náklady vznikají v případě, že lidé mají doma věc, kterou nevyužívají a chtějí se jí zbavit. Takový prodej nebo darování ale vyžaduje mnoho vynaloženého času a energie. Pokud však prodejce nahraje svou nabídku na vhodnou platformu, celý proces se stává levnějším a časově méně náročným. Nabídka se rychle dostane k zájemcům díky vhodným filtrům. Ochota lidí sdílet, prodávat a darovat se díky jednoduchosti zvyšuje a klesá riziko, že nepotřebné, avšak zachovalé věci budou vyhozeny. Tím se opět dostáváme k tomu, že sdílená ekonomika pomáhá lidem chovat se více ekologicky. (Marek, 2016)

Sdílená ekonomika přišla s novým modelem propojení nabídky a poptávky, a to skrze digitální platformy. Pro uživatele to znamená pohodlí, aplikace je jeho informačním a komunikačním nástrojem. Ve většině případů je používání aplikací velmi jednoduché a intuitivní. Pro poskytovatele to znamená možnost oslovení mnohem širšího spektra potenciálních zákazníků. (Veber, 2016)

Další výhodou sdílené ekonomiky je možnost poskytovatelů zapojit se do modelu „mikropodnikání“. Tento model se vyznačuje značnou mírou nezávislosti, flexibility, nižších vstupních bariér a soběstačnosti. (Demjanenko, 2017) Sdílená ekonomika vytváří více pracovních míst, většinou s flexibilní pracovní dobou. (Valentová, 2018) Zvýšení flexibility

nezávislé pracovní síly má bezprostřední vliv na efektivitu a kvalitu nabízených služeb. (Demyanenko, 2017)

Sdílená ekonomika má velký vliv na existující odvětví. Tradiční služby jako taxi, hotely a půjčky musely reagovat na nastupující konkurenci v podobě služeb sdílené ekonomiky. Jejich reakce ve většině případů znamenala zlepšení služeb pro koncového zákazníka v tradičním odvětví. Sdílená ekonomika také zpřístupňuje luxusní zboží takovým uživatelům, kteří by si nemohli dovolit je vlastnit. (Deloitte, 2017) Sdílená ekonomika má samozřejmě i negativní vliv na existující odvětví, kdy služby sdílené ekonomiky mají díky jiné nebo menší regulaci jiné výchozí podmínky pro svoji činnost, přestože nabízejí obdobný produkt.

4.2 Problémy a výzvy sdílené ekonomiky

Největším problémem sdílené ekonomiky je nejasnost v tom, co do sdílené ekonomiky patří a co je běžná podnikatelská činnost. Od toho se odvíjí mnoho dalších problémů. Některé služby sdílené ekonomiky jsou jen o pronájmu, který se uskutečňuje přes internet. Uber není sdílená ekonomika a pokud na Airbnb nabízíme byt nebo dům, který běžně nikdo neobývá, také se nemůže jednat o sdílenou ekonomiku. Podle Giany M. Eckhardtové a její kolegyně Fleury Bardhiové (2018) dochází k nadužívání pojmu „sdílená ekonomika“ a pro služby typu Uber by se měl používat termín „přístupová ekonomika“ (access economy). Pokud někdo něco vlastní a někdo jiný si skrze prostředníka (platformu) danou věc za úplatu půjčí, nejedná se o sdílení, ale o přístup.

Je ale zřejmé, že spojení „sdílená ekonomika“ mělo a stále má velký marketingový potenciál – vzbuzuje ve veřejnosti lepší pocit, než odosobněné „ekonomika platform“ a podobné termíny, a tak pomáhá k jakémusi přehlížení negativních jevů. Tento jev byl velmi výrazně pozorovatelný s velkým rozmachem sdílené ekonomiky v letech 2012-2013, kdy lidé prakticky přecházeli všechno špatné. Dnes jsou lidé zdravě skeptičtí, a i to pomáhá k nastolení správné regulace sdílené ekonomiky. Celá léta se platformy sdílené ekonomiky pohybovaly v oblasti šedé ekonomiky a až teprve nyní se je daří nějakým způsobem regulovat. Regulace je stále v některých případech nejasná, ale v posledních letech došlo v České republice k zavedení několika opatření, která sdílenou ekonomiku zařazují do mezí právního řádu. (Pichrt, 2018)

Regulace jsou důležité nejen pro výběr daní, legalitu činnosti platformy, ale především k zodpovězení otázky: „Kdo je odpovědný za případnou škodu na majetku nebo ublížení na zdraví?“ Pokud se společnost s podobnou situací v minulosti nesešla, pak pravděpodobně

nemá zavedena žádná nebo téměř žádná opatření nebo postupy, jak se v takových případech chovat a kdo je za následné činnosti zodpovědný.

V počátcích sdílené ekonomiky úřady nevěnovaly sdílené ekonomice velkou pozornost, zejména protože se jednalo o malé částky malých platform. Postupem času se z těchto malých společností staly v některých případech nadnárodní giganti. Nicméně většina těchto platform stále jednoduše ignorovala daně a úřady. Vlády jednotlivých zemí nezachytily nástup digitálních platform, a tak veškerá opatření přicházejí později, než by bylo žádoucí. (Krivošová, 2018) V České republice jsou placeny daně z činnosti Uberu a Airbnb od roku 2018 a od roku 2020 jsou placeny poplatky z pobytu. Tyto poplatky zahrnují krátkodobé ubytování do 60 dní a budou se vztahovat na každé takové ubytování vč. takových zprostředkovaných přes platformy typu Airbnb.

Sdílená ekonomika vychází vstříc požadavkům na zvyšování flexibility práce, nicméně tato flexibilita není vyvážena základními jistotami. Provozovatelé platform nejsou zaměstnavateli a usilovně se této roli brání. Vzniká tak skupina pracovníků, kteří se nacházejí mimo ochranný rámec pracovního práva. (Hůlka, 2017, s. 42) Typickým pracovníkem je buď osoba samostatně výdělečně činná, která vykonává svou činnost v závislém postavení (tzv. dependent self-employed), nebo osoba, která je jednostranně označována za osobu samostatně výdělečně činnou, ale naplňuje znaky zaměstnance (tzv. předstíraná samostatně výdělečná činnost).

Závislá osoba samostatně výdělečně činná (dependent self-employed) pracuje za podobných podmínek jako zaměstnanci, ale pozbývá práv a ochrany, kterou mají zaměstnanci. Tyto osoby mají omezený přístup k sociální ochraně nebo mají minimální standardy pracovních podmínek (práce přes čas, doba odpočinku v práci nebo stanovení minimální mzdy). V některých zemích EU již došlo k zavedení tohoto pojmu do právních řádů států (Španělsko, Nizozemsko, Německo a další). Legislativa v těchto státech závislým osobám samostatně výdělečně činným přiznala více sociálních práv než standardním osobám samostatně výdělečně činným – v Portugalsku větší přístup k podpoře v nezaměstnanosti, povinnou účast na úrazovém pojištění (Španělsko) nebo důchodovém pojištění (Německo).

U předstírané (skryté) samostatně výdělečné činnosti se většinou jedná o pracovníky vykonávající práci, ke které není potřeba téměř žádná, nebo vůbec žádná kvalifikace. Z tohoto důvodu je tato práce zcela nahraditelná a špatně placená, často i pod úrovní zákonem dané minimální mzdy stanovené pro zaměstnance. (Dařílková, 2019) Cena nabízené služby je dostupnější pro koncového uživatele, ale často zachází až pod reálnou hodnotu. Tímto

způsobem fungují např. freelancingové platformy, kde jsou nabízeny dovednosti pracovníků často pod reálnou hodnotou dané práce. (Valentová, 2018) Pracovníci dostávají malé zakázky, jsou nuceni tyto zakázky plnit ve velmi krátkém časovém intervalu a zajistit, aby jim uživatel skutečně zaplatil. Nikdo těmto pracovníkům nezaplatí čas, který stráví nad hledáním pracovní příležitosti.

Vykonávání práce prostřednictvím digitální platformy s sebou nese riziko dehumanizace práce. Pracovníci a uživatelé jsou spojováni na dálku, bez přímého kontaktu, a to s sebou přináší riziko vnímání pracovníka jen jako robota, a ne skutečné osoby. Pracovníci jsou k dispozici 24 hodin, 7 dní v týdnu, nemají reálnou tvář. Hrozí tak, že po nich bude vyžadováno pracovat tak bezchybně a hladce jako po software. Tento problém je spojen i s cenami práce pod jejich reálnými hodnotami. (Řehořová, 2017, s. 60-61)

Digitální platforma buď naplňuje definici zaměstnavatele (rozhodnutí Londýnským pracovním tribunálem v případě společnosti Uber) nebo agentury práce (za takové můžeme považovat platformy zprostředkávající crowdsourcing, jako např. Mechanical Turk společnosti Amazon). Důvodem k přistoupení na předstíranou samostatně výdělečnou činnost je jen nepříznivá ekonomická situace daného pracovníka – flexibilita a možnost samostatně si rozhodovat o pracovním čase se v tomto případě vytrácejí.

Studie sociální ochrany pracovníků sdílené ekonomiky, která byla vypracována ke konci roku 2017 Evropskou unií, odmítá vymezení pracovníků sdílené ekonomiky jako zvláštní kategorie zaměstnanců, která by byla vymezena poměrně úzce, a to zejména proto, že zaměstnavatelé jsou schopni se naplnění příslušné definice sofistikovaně vyhnout. V rámci sociální ochrany Studie navrhuje inkluzivní přístup, kdy vznikne skupina pracovníků v nestandardních formách zaměstnání a osob samostatně výdělečně činných. Do této skupiny by tedy spadaly všechny pracující osoby, a tudíž by jim měla být zajištěna stejná míra sociální ochrany. (Dařílková, 2019)

Sdílené ekonomice chybí uživatelská loajalita. Častým úkazem je porovnávání ceny jízdy, a to tak, že uživatelé přepínají mezi aplikacemi Uberu, Boltu a příp. další konkurence, tak aby našli tu nejlevnější variantu. Uživatelům je v konečném důsledku jedno s jakou společností pojedou, ale kolik je to bude stát. Podobně se uživatelé chovají ve všech sektorech sdílené ekonomiky. (Piletic, 2018)

Sdílená ekonomika bude do budoucna čelit výzvě v podobě nastupující hospodářské krize, která je spojená s restriktivními opatřeními vlád celého světa s cílem omezit šíření viru COVID-19.

Jeden ze scénářů budoucího vývoje počítá s tím, že právě sdílená ekonomika nám pomůže najít nový „normál“ a naučíme se jako společnost žít více v souladu s přírodou, šetrněji a více ekonomicky. (Vrtišková Nejezchlebová, 2020) Tato krize by se mohla stát katalyzátorem sdílené ekonomiky, stejně jako k růstu tohoto ekonomického modelu přispěla hospodářská krize v roce 2008.

5 PRAKTICKÁ ČÁST

Praktická část bakalářské práce proběhla ve dvou částech. První proběhla formou elektronického dotazníku (viz Příloha A), který byl zaslán vybraným platformám sdílené ekonomiky, které působí v České republice. Druhá část se uskutečnila formou individuálního hloubkového rozhovoru dle předem stanoveného scénáře dotazování (viz Příloha B) ve společnosti Synthesia, a.s.

5.1 Projekt výzkumu

Hlavní cíl

Hlavním cílem průzkumu je zmapovat vývoj sdílené ekonomiky v České republice.

Dílčí cíle

Cíl 1: Zmapovat vývoj sdílené ekonomiky v České republice pomocí dotazování se ve společnostech, které poskytují služby sdílené ekonomiky a zároveň působí v České republice.

Cíl 2: Zmapovat využití sdílené ekonomiky a jejích principů v podniku chemického průmyslu, najít a vyhodnotit možnosti využití sdílené ekonomiky v podnicích tohoto typu v budoucnu.

Volba zdrojů dat

Data byla získána primárním způsobem – osobním a elektronickým dotazováním.

Volba typu primárního průzkumu

Byl proveden kvalitativní a kvantitativní výzkum.

Volba metody kvalitativního výzkumu

Pro primární kvalitativní výzkum byla použita metoda hloubkového rozhovoru, který byl veden podle scénáře dotazování s vedoucí Personálního oddělení.

Volba metody kvantitativního výzkumu

Primární kvantitativní výzkum byl proveden metodou internetového dotazování pilotního vzorku.

Volba metody výběrů vzorků respondentů

Respondenti byli vybráni na základě nereprezentativního šetření – záměrný úsudkový výběr.

Metody analýzy výsledků výzkumů

Analýzou výsledků je obsahová analýza zjištěných informací pro kvalitativní výzkum a statistické postupy analýzy s pomocí statistického nástroje Formuláře Google pro kvantitativní výzkum.

Organizačně-technické zabezpečení výzkumu

Výzkum byl proveden vlastními silami – Kateřinou Koubíkovou, studentkou Univerzity Pardubice, Fakulty chemicko-technologické, studijního oboru Ekonomika a management chemických a potravinářských podniků, studující ve třetím ročníku.

Technické zabezpečení

Pro uskutečnění výzkumu bylo potřeba: scénář dotazování, počítač, elektronický dotazník vytvořený ve Formulářích Google, tiskárna, kancelářské potřeby.

Harmonogram výzkumu

Tabulka 3: Harmonogram výzkumu

Teoretická příprava tazatele	září 2019 – prosinec 2019
Teoretická příprava o firmě	leden 2020 – březen 2020
Příprava scénáře dotazování	duben 2020 – květen 2020
Příprava elektronického dotazníku	duben 2020
Realizace dotazování	duben 2020 – červen 2020
Zpracování získaných informací	květen 2020 – červen 2020

5.2 Charakteristiky společností

Výzkum byl prováděn v sedmi náhodně zvolených společnostech, které svou činnost zaměřují na služby sdílené ekonomiky, a v jednom podniku chemického průmyslu.

5.2.1 Charakteristika zkoumaných platforem sdílené ekonomiky

Dotazované společnosti se zaměřují na dvě oblasti sdílené ekonomiky – sdílení dopravních prostředků a sdílení fyzických statků. Jedná se společnosti Rekola, Library of Things Prague, SharyGo, Uniqway, Knihovna věcí, Car 4 Way a Be Rider. Společnost Rekola nabízí sdílení kol v několika městech po celé České republice, Uniqway je platforma sloužící pro sdílení automobilů studenty a zaměstnanci vysokých škol a momentálně funguje v Praze. Car 4 Way nabízí sdílení automobilů v Praze a Brně. Společnost BeRider se zaměřuje na sdílení skútrů a funguje v Praze. Library of Things Prague a Knihovna věcí v Brně jsou společnosti pro sdílení nejrůznějších věcí a SharyGo je platforma, která zprostředkovává nabídku a poptávku rovněž po věcech všeho druhu. Všechny zmíněné společnosti jsou blíže popsány v teoretické části této práce.

5.2.2 Charakteristika zkoumaného podniku chemického průmyslu

Pomocí scénáře dotazování byly zkoumány možnosti sdílení ve společnosti Synthesia, a.s.

Synthesia a.s.

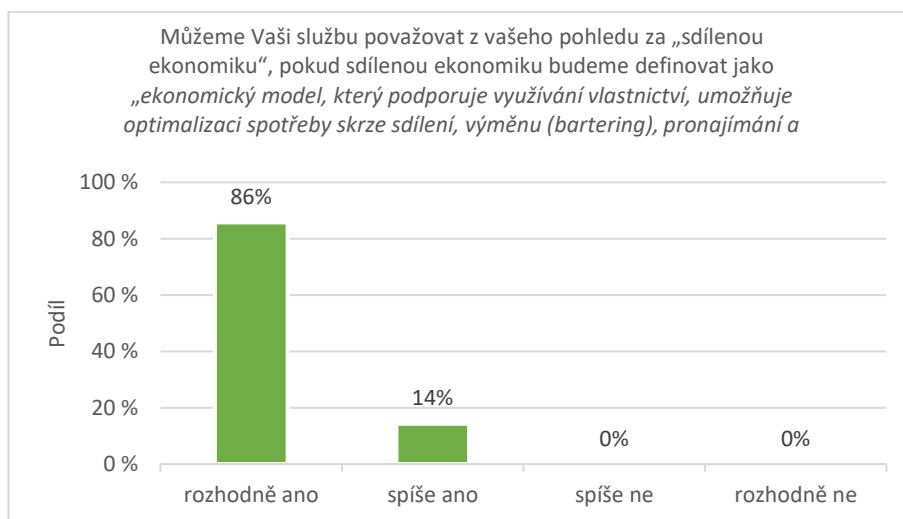
Akciová společnost Synthesia (2020) je předním evropským výrobcem v odvětví chemického průmyslu, obzvláště pak ve výrobě pigmentů a barviv. Jedná se o společnost se staletou tradicí, která sídlí v Pardubicích. Od roku 2009 je jediným vlastníkem společnost AGROFERT, a.s. V současné době má společnost okolo 1600 zaměstnanců. Podnik svou činnost rozděluje do čtyř SBU – SBU Pigmenty a barviva, SBU Nitrocelulóza, SBU Organická chemie a SBU Energetika. SBU jsou jednotky s velkou mírou nezávislosti a jsou centrálně koordinovány.

Mezi hlavní a klíčové zákazníky této společnosti patří především výrobci nátěrových hmot, tiskových barev a barviv pro textilní nebo papírenský průmysl. Podnik se řadí mezi významné dodavatele produktů pro farmaceutické koncerny, zbrojařské firmy, producenty kosmetiky nebo podniky z oblasti zemědělství. Výroba je zaměřena jak na domácí, tak zahraniční trh. Až tři čtvrtiny výroby směřují do zahraničí. Synthesia, a.s. klade důraz na trvalé vzdělávání zaměstnanců. Zaměřuje se také na dlouhodobá partnerství se zákazníky, dbá na bezpečnost provozu, ekologizaci výroby a klade důraz na trvale udržitelný rozvoj. (2020) Snaží se budovat dobré vztahy jak se zaměstnanci, tak s veřejností, především otevřenou komunikací a informováním o všech činnostech společnosti.

Synthesia, a.s. spravuje průmyslovou zónu SemtinZone (2020), kde nabízí k pronájmu nebo prodeji výrobní, kancelářské a skladovací prostory. Dnes v této zóně působí více než 120 společností a zaměstnává 4500 lidí. Dceřinou společností je Výzkumný ústav organických syntéz VUOS, který pro Synthesia, a.s. zajišťuje výzkumnou a vývojovou část projektů.

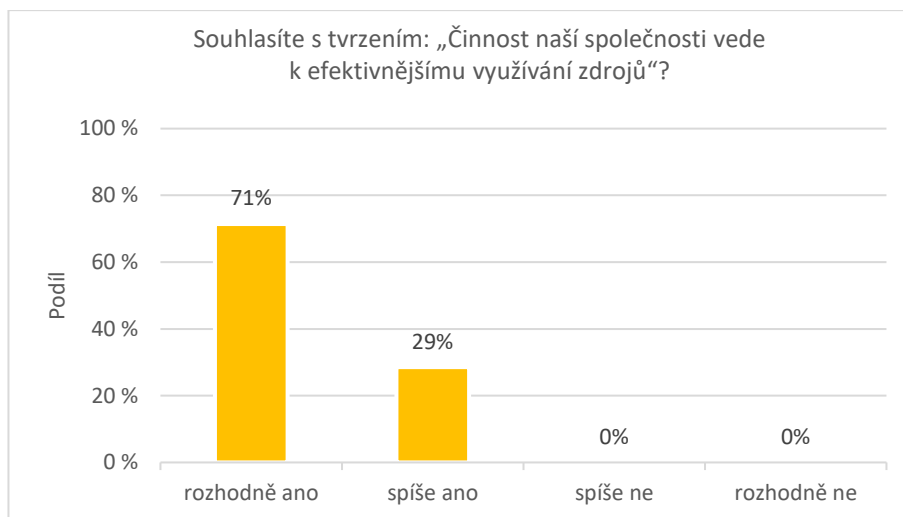
5.3 Vyhodnocení výzkumu vedeného elektronickým dotazováním

První otázka dotazníku se zaměřovala na to, jestli se samotné platformy vidí jako platformy poskytující služby sdílené ekonomiky podle definice R. Botsmanové a R. Rogerse: „*Sdílená ekonomika je ekonomický model, který podporuje využívání vlastnictví a umožňuje optimalizaci spotřeby skrze sdílení, výměnu (bartering), pronajímání a půjčování zboží a služeb.*“ (Matocha, 2017, s. 217) Z grafu 1 jasně vyplývá, že dotazované platformy samy sebe považují za společnosti sdílené ekonomiky právě ve smyslu výše zmíněné definice.

Graf 1: Jedná se o službu sdílené ekonomiky dle definice R. Botsmanové a R. Rogerse?

Výsledky druhé otázky prezentované v grafu 2 potvrzují výsledky předchozí otázky. Všechny dotázané společnosti souhlasí s tvrzením, že činnost jejich společnosti vede k efektivnějšímu využívání zdrojů – statků, kapitálu, nebo např. lidí – a naplňují tak další podmínku pro označení jako služba sdílené ekonomiky, kterou je zmíněné zefektivňování využívání zdrojů.

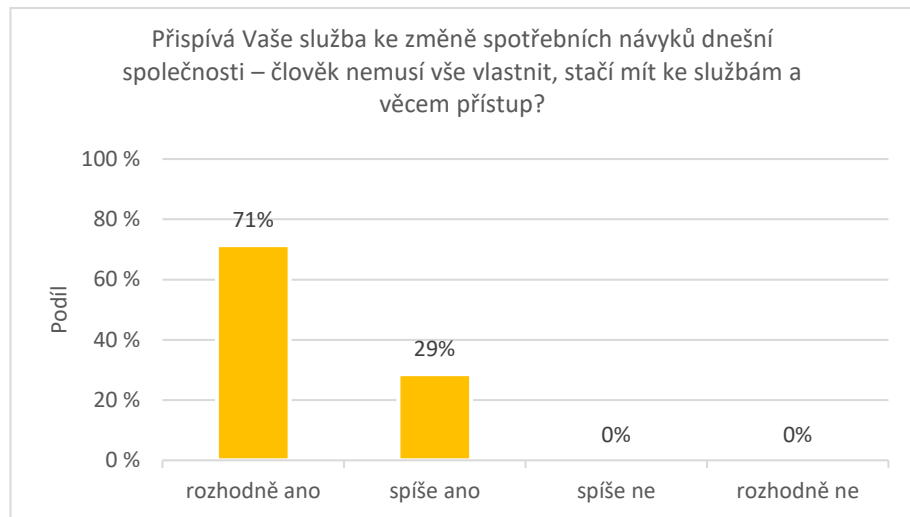
Graf 2: Efektivnější využívání zdrojů

Následující otázka se zaměřovala na míru známosti sdílené ekonomiky v České republice. Podle průzkumu společnosti Ipsos pro Českou asociaci sdílené ekonomiky (2020) narostl meziročně počet uživatelů sdílené ekonomiky až o 8 %. Většina platform odpověděla, že takový nárůst nějakým způsobem zaznamenala, což můžeme vidět v grafu 3. Jako „spíše ne“ odpověděla společnost BeRider založená teprve v průběhu roku 2019, tudíž takový trend nemohla nijak zaznamenat.

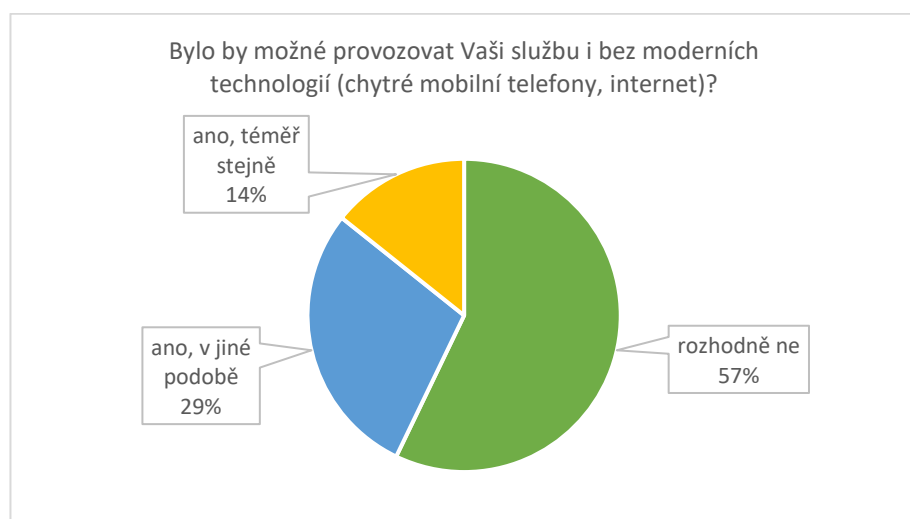
Graf 3: Meziroční nárůst počtu uživatelů sdílené ekonomiky v ČR

Se znalostmi z první a druhé otázky výzkumu můžeme v následujícím grafu pozorovat podobný trend i u otázky zaměřující se na změnu spotřebních návyků společnosti, resp. posun od vlastnictví statků k preferování sdílení přístupu k daným statkům. V grafu 4 můžeme vidět, že služby dotazovaných společností k takovému posunu přispívají.

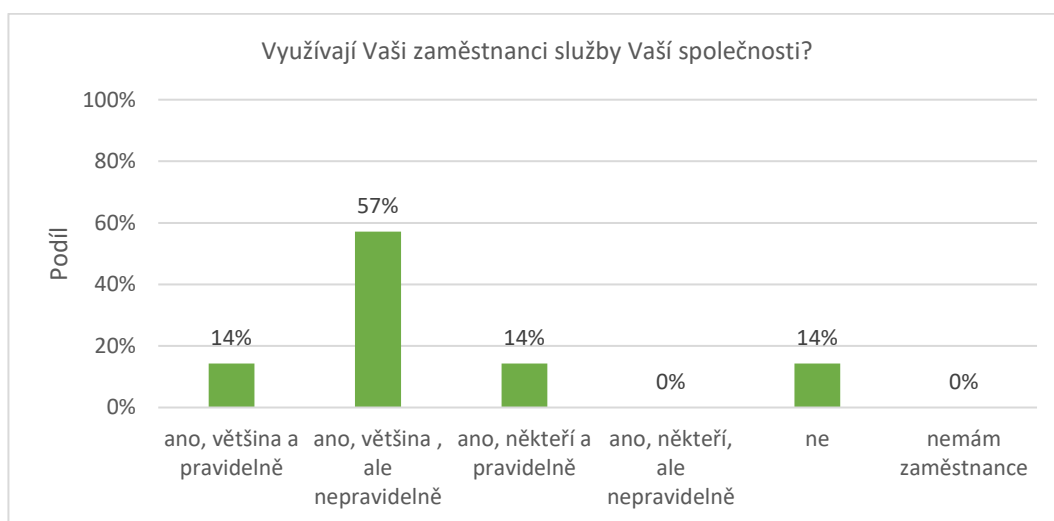
Graf 4: Změna spotřebních návyků společnosti

Sdílená ekonomika je úzce spjata s moderními technologiemi, jako jsou chytré mobilní telefony a vysokorychlostní internet. Další otázka výzkumu se proto zaměřovala na to, zda by bylo možné provozovat jednotlivé služby sdílené ekonomiky i bez přístupu k těmto technologiím. Z grafu 6 vyplývá, že u více než poloviny dotazovaných platforem by taková situace rozhodně znemožnila provoz dané služby, nicméně zbytek dotazovaných služeb by i bez moderních technologií mohl fungovat ať už ve stejné nebo v jiné, pozměněné podobě.

Graf 5: Provoz služby bez přístupu k moderním technologiím

Z následujícího grafu vyplývá, že všechny oslovené platformy mají zaměstnance a dále také to, že většina zaměstnanců dotazovaných společností využívá služby společnosti, pro kterou pracují, a to většinou nepravidelně.

Graf 6: Využití služeb zaměstnavatele zaměstnanci

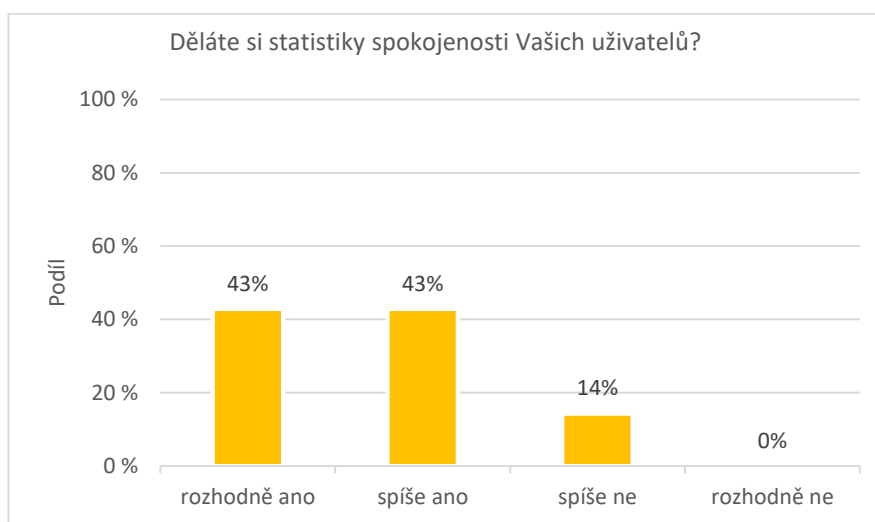
Je obecně známo, že mnoho platform sdílené ekonomiky využívá aspektů udržitelnosti a ekologie sdílené ekonomiky ve svých marketingových strategiích, zejména proto, že lidé stále častěji na to, že nějakou činností pomáhají chránit planetu, slyší. Dotazované společnosti trend důrazu na ekologii v marketingových kampaních potvrdily, což můžeme vidět v grafu 7. Pokud dotazované společnosti o využití tohoto aspektu sdílené ekonomiky někdy uvažovaly, tak ho již využily nebo právě využívají. Pokud ho dosud nevyužily, tak to ani do budoucna neplánují. Mezi platformy, které aspekt udržitelnosti sdílené ekonomiky nevyužily, patří Car4Way a SharyGo.

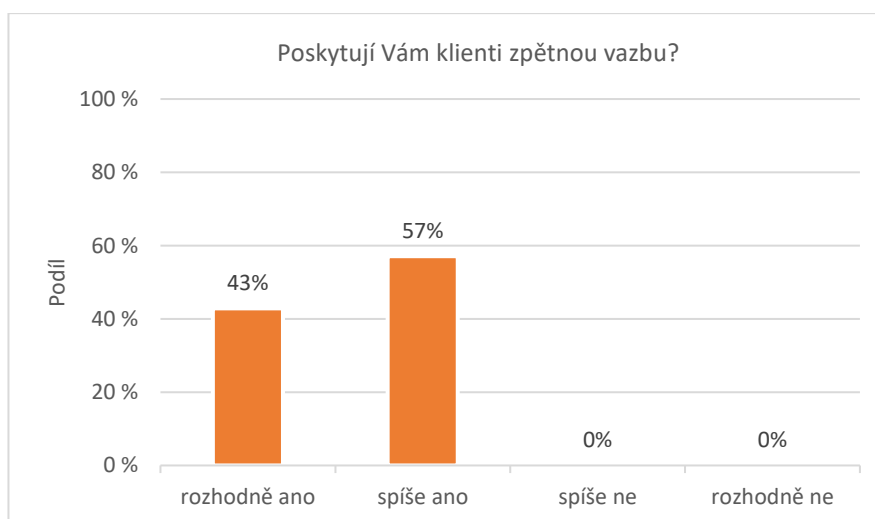
Graf 7: Využití aspektu ekologie v marketingových strategiích společností

Následující otázka se zaměřila na věkové rozmezí uživatelů služeb sdílené ekonomiky. Formou volné odpovědi dotazované společnosti pak odpovídaly, že pokud sledují (58 % dotazovaných), tak se jedná o uživatele ve věku do 35 let. Jedná se tedy znovu o potvrzení domněnek, že služeb sdílené ekonomiky využívají především mladí lidé.

V grafu 8 můžeme vidět, že většina dotazovaných společností si dělá statistiky spokojenosti uživatelů platformem. Zároveň z grafu 9 vyplývá, že uživatelé ve většině případů poskytují společností zpětnou vazbu.

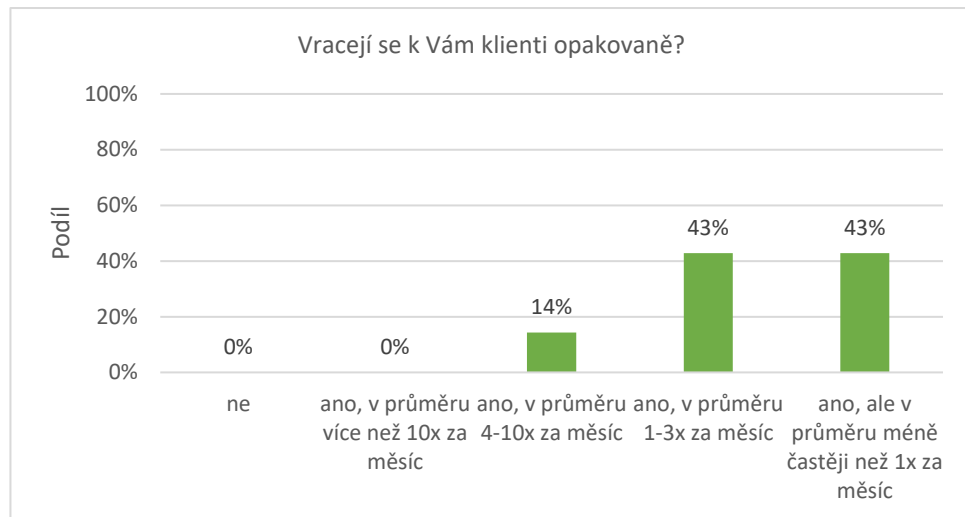

Graf 8: Statistika spokojenosti uživatelů

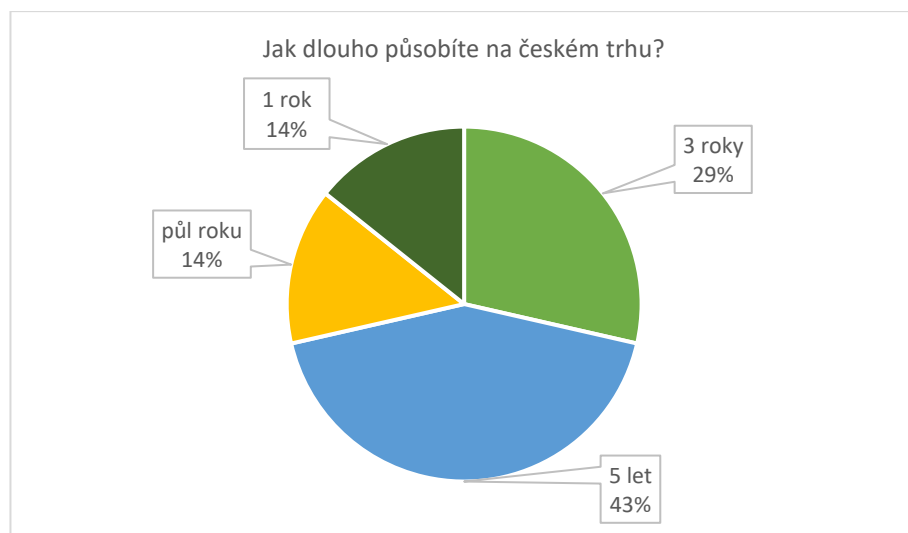
Graf 9: Zpětná vazba

Následující otázka se zaměřuje na to, zda uživatelé využívají služeb platform sdílené ekonomiky opakovaně a pokud ano, tak jak často. Z grafu 10 vyplývá, že k dotazovaným společnostem se uživatelé vracejí opakovaně a služeb využívají většinou max. 1 - 3x měsíčně nebo méně často.

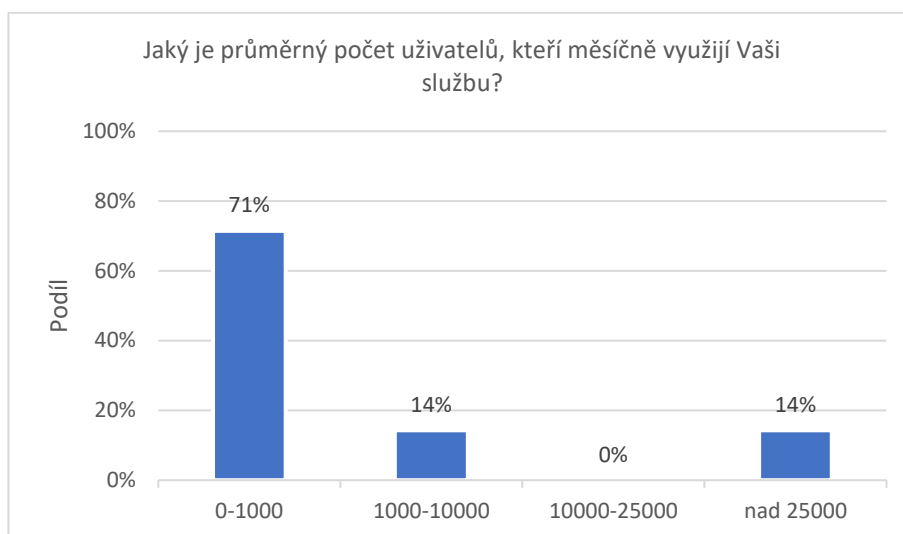
Graf 10: Frekvence opakovaného využívání služby

Graf 11 vyjadřuje, jak dlouho platformy působí na českém trhu. Oslovené platformy patří spíše k již delší dobu zavedeným na místním trhu. Mezi ty nové patří společnosti BeRider a Knihovna věcí v Brně.

Graf 11: Působení na českém trhu

Poslední otázka se zaměřuje na průměrný počet uživatelů, kteří měsíčně využijí službu sdílené ekonomiky. Z grafu 12 je zřetelně vidět, že mezi dotazovanými platformami jsou nejčastěji zastoupeny malé společnosti, do 1000 uživatelů měsíčně.

Graf 12: Průměrný měsíční počet uživatelů

5.4 Vyhodnocení výzkumu vedeného scénářem dotazování

Otázka 1: Znáte pojem sdílená ekonomika, pokud ho definujeme jako: „ekonomický model, který podporuje využívání vlastnictví a umožňuje optimalizaci spotřeby skrze sdílení, výměnu (bartering), pronajímání a půjčování zboží a služeb.“ (Matocha, 2017, s. 217)

Respondent uvádí, že pojem „sdílená ekonomika“ ve smyslu výše zmíněné definice zná a ví, co si pod pojmem představí.

Otázka 2: Uvažovali jste o spolupráci nebo jste již někdy spolupracovali s konkurenty za účelem snížení vlastních nákladů na provoz?

Ano, respondent uvádí, že společnost Synthesia, a.s. již v minulosti spolupracovala s konkurenty za účelem snížení vlastních nákladů na provoz a společnost se nebrání podobné spolupráci ani v budoucnu.

Otázka 3: Sdíleli jste někdy své zaměstnance s jinou společností? Sdílením zaměstnanců se myslí dočasné zaměstnání zaměstnanců jiných firem z důvodu krátkodobé nečinnosti společnosti a její neschopnosti hradit náklady na tohoto zaměstnance.

Ne, společnost žádné takové zaměstnance nesdílela.

Otázka 4: Sdílela s Vámi někdy nějaká společnost své zaměstnance?

Ne, respondent uvádí, že k podobné situaci nikdy nedošlo.

Otázka 5: Sdílení pracovního místa: Zaměstnáváte nějaké zaměstnance tak, že vykonávají stejnou práci každý na půl úvazku a společně tak vytvářejí jeden plný úvazek?

Ne, respondent uvádí, že společnost nabízí zaměstnancům práci na zkrácené úvazky, ale není dané, že by takoví zaměstnanci vykonávali stejnou práci každý na půl úvazku.

Otázka 5.1: Pokud ne: Umíte si takovou situaci představit v budoucnu?

Respondent nevylučuje, že by k takové situaci mohlo v budoucnu dojít.

Otázka 6: Areál SemtinZone je Vaší společností pronajímán mnoha jiným společností. Můžeme to považovat za sdílení kancelářských a výrobních prostor za účelem snížení provozních nákladů?

Respondent považuje způsob pronájmu v areálu SemtinZone za klasický pronájem, který je vždy dlouhodobý. V důsledku se tedy o sdílenou ekonomiku nejedná. Stejně jako kdybychom označili pronajímání bytu, který jinak nikdo neobývá, skrze platformu Airbnb jako službu sdílené ekonomiky, tak se i v případě pronájmu prostor v SemtinZone se jedná o nadužívání pojmu sdílená ekonomika.

Otázka 6.1: Jak pronájem funguje – na jak dlouho jsou smlouvy, kdo se stará o náklady na údržbu budov?

Pronájmy jsou dlouhodobé, Synthesia, a.s. zajišťuje v rámci celého areálu péči o pozemky a budovy, jako je sekání trávy, údržba vozovek, oprava budov, ostraha majetku. Dále nabízí služby údržby a běžných oprav pro zajištění provozuschopnosti zařízení, které jsou tedy hrazeny navíc, nejsou součástí klasických podmínek pronájmu.

Otázka 7: Máte ve svém areálu coworkingová centra – kanceláře uzpůsobené tak, že si je podnikatelé mohou pronajmout jako místo pro svou práci, ať už krátkodobě, nebo dlouhodobě?

Společnost Synthesia a.s. takové coworkingové centrum neprovozuje, je však možné, aby si ho zřídila v kancelářských prostorech některá z externích firem, které v areálu SemtinZone působí.

Otázka 8: Máte sdílený sklad s některými dalšími společnostmi, které působí v areálu Semtin Zone?

Ne, společnost Synthesia, a.s. nemá sdílený sklad s žádnou další společností zejména vzhledem ke specifikům jejích výrobků a velikosti společnosti.

Otázka 9: Existuje nějaký majetek, který je sdílen s více společnostmi v areálu SemtinZone (využitelné u věcí/strojů, které nejsou potřeba denně, ale občas jsou potřeba)

Majetek jako takový mezi společnostmi sdílen není. Mohli bychom ale považovat dodávky energie jako něco, co společnost Synthesia, a.s. sdílí se svými nájemci v areálu SemtinZone. Energetika je jednou z čtyř oborů podnikání společnosti, energii dodávají do celého areálu a SBU Energetika dokáže krýt potřeby celého areálu bez závislosti na okolní distribuční síti.

Z dalších zdrojů jsem zjistila, že SemtinZone má vyhrazená parkovací místa v okolí areálu zdarma přístupná všem zaměstnancům tohoto areálu a v areálu je závodní jídelna, která je rovněž k dispozici všem zaměstnancům firem působících v areálu. Synthesia, a.s. se, jak už bylo zmíněno výše, stará o údržbu pozemků, budov a vozovek v areálu, dále zajišťuje požární ochranu a ochranu majetku. Společnost také nabízí zajištění zdravotní péče nebo personálních služeb pro firmy působící v areálu.

V průběhu dotazování jsme se k následujícímu nedostaly, ale z dalších zdrojů jsem se dozvěděla, že Synthesia, a.s. využívá sdílení i na vnitropodnikové úrovni. Jedná se především o sdílení informací a znalostí skrze informační systém SAP, který využívá celá společnost, a o sdílení informací v rámci koncernu AGROFERT, a.s. Jednotlivé SBU mezi sebou sdílí vozidla dle potřeby – vše od osobních a nákladních automobilů po traktory a vysokozdvížné vozíky. Sdílení probíhá na základě osobní komunikace a dohody. Jednotlivé SBU se v případě sdílení nákladních automobilů dělí o náklady na dopravné.

Otázka 10: Spolupracujete na vývoji inovací s nějakou další společností?

Ano, společnost spolupracuje s jinými společnostmi zejména v oblasti výzkumu a vývoje. Společnost považuje výzkum a vývoj za klíčovou oblast svého podnikání směrem k budoucnosti – neustále se posouvat dopředu moderním řešení výrob a neustálým snižováním dopadů působení společnosti na životní prostředí.

Otázka 11: Sdílená ekonomika se snaží o lepší využitelnost všech zdrojů. Snažíte se všechny odpady nějakým způsobem dále využívat a neskládkovat, pokud je to možné? Pokud ano, můžete uvést konkrétní příklad?

Ano, společnost se stále více snaží na tuto oblast zaměřovat a zpracováním odpadů se zabývá Odbor životního prostředí. Respondent uvádí, že tato oblast není v jeho kompetenci, a tudíž nemůže uvést konkrétní příklad.

Otázka 12: Nastaly v souvislosti s pandemií COVID-19 nějaké problémy ve výše zmíněných oblastech?

Ne, zatím žádné problémy nenastaly. Respondent nevylučuje, že k nějakým problémům nebo změnám může v blízké budoucnosti dojít vzhledem k momentálně nastupující krizi.

Otázka 13: Uvažujete do budoucna o sdílení v některých z výše uvedených oblastí?

Ano, respondent nevylučuje, že v budoucnu se budou využívat sdílené ekonomiky v některé z výše uvedených oblastí, situace se neustále mění.

6 ZÁVĚR

Hlavním cílem této práce bylo přehledně popsat vývoj sdílené ekonomiky v České republice. Sdílená ekonomika je velmi inovativní a perspektivní odvětví. Tento sektor ekonomiky se dynamicky rozvíjí a je potřeba mu věnovat patřičnou pozornost. V České republice má potenciál vyrůst do pěti až desetinásobku dnešní velikosti. Předpokladem využití potenciálu sdílené ekonomiky je správně nastavená legislativa. Jak přílišná regulace, tak nedostatečná regulace mají negativní vliv na rozvoj sdílené ekonomiky. V Česku se legislativní proces s ohledem na regulaci sdílené ekonomiky v posledních dvou letech velmi vyvíjí a byla přijata základní opatření pro dvě největší a nejspíše i nejproblémovější oblasti sdílené ekonomiky – vnitroměstskou dopravu a ubytovací služby.

Tato práce vymezuje základní definice sdílené ekonomiky a její subjekty, snaží oblast sdílené ekonomiky zařadit do pevného rámce. Práce dochází k závěru, že většina stávajících definic je příliš obecných, tudíž dochází k nadužívání pojmu a do sdílené ekonomiky jsou zařazovány i služby, které lze považovat za běžnou podnikatelskou činnost, která je provozována online. Byly také popsány příčiny vzestupu sdílené ekonomiky. Tento vzestup byl umožněn velkým technologickým rozmachem, ekonomickou krizí a také k němu přispěly požadavky zákazníků na větší udržitelnost produktů.

Dále se práce zabývá dopadem sdílené ekonomiky na společnost. Mezi pozitivní dopady se řadí snížení transakčních nákladů, zmírnění negativních vlivů způsobu života společnosti na životní prostředí, vytvoření nových pracovních míst nebo zlepšení služeb tradičních společností. Naopak mezi negativní důsledky patří vyhýbání se placení daní, nedostačující legislativní úprava, nedostatečná ochrana pracovníka a spotřebitele, nadužívání pojmu „sdílená ekonomika“ nebo riziko dehumanizace práce.

Cílem výzkumu bylo zmapovat vývoj sdílené ekonomiky v České republice. Praktická část se nejprve zaměřuje na vývoj ve společnostech, které poskytují služby sdílené ekonomiky. Proběhl kvantitativní výzkum metodou internetového dotazování pilotního vzorku platform sdílené ekonomiky. Většina z dotazovaných platform jsou malé společnosti do 1000 uživatelů měsíčně. Z výsledků výzkumu jasně vyplývá, že platformy samy sebe považují za společnosti sdílené ekonomiky ve smyslu definice R. Botsmanové a R. Rogerse: „*Sdílená ekonomika je ekonomický model, který podporuje využívání vlastnictví a umožňuje optimalizaci spotřeby skrze sdílení, výměnu (bartering), pronajímání a půjčování zboží a služeb*“, jejich činnost vede k efektivnějšímu využívání zdrojů a svou činností také přispívají k posunu od preference

vlastnictví k preferenci sdílení přístupu ke statkům. Ukázalo se, že pro většinu platforem jsou moderní technologie (mobilní telefony a vysokorychlostní internet) stěžejním požadavkem pro jejich fungování. Dotazované společnosti potvrdily trend ve využívání aspektů ekologie a udržitelnosti ve svých marketingových kampaních. Platformy uváděly, že pokud sledují věkové rozmezí uživatelů jejich služeb, jedná se o lidi ve věku do 35 let. Potvrdily tak všeobecně vnímaný fakt, že sdílená ekonomika je využívána hlavně mladými lidmi – ať už je to z hlediska nutnosti využívání moderních technologií nebo nutnosti mít posunutý práh důvěry. Digitální důvěra, tedy důvěra založená na systémech vzájemného hodnocení uživatelů a poskytovatelů, je jedním ze základních předpokladů fungování sdílené ekonomiky.

Klienti se k platformám vrací opakovaně, v průměru 1 – 3x měsíčně nebo méně často. Samotní zaměstnanci využívají služeb společnosti, u které jsou zaměstnáni, a to zejména nepravidelně. Všechny platformy, které působí na trhu déle než jeden rok, letos zaznamenali meziroční nárůst počtu svých uživatelů. Potvrzuje to vzrůstající známost sdílené ekonomiky u občanů České republiky a také vzrůstající důvěru lidí v tento ekonomický model.

Druhá část výzkumu se zabývala zmapováním možností využití sdílené ekonomiky v podniku chemického průmyslu, Synthesia, a.s. Průzkum se zaměřoval na několik oblastí sdílené ekonomiky, které by se daly využít v podniku chemického průmyslu – sdílení zaměstnanců, pracovních míst, sdílení prostor nebo majetku. Společnost zaměstnance nesdílí. Zaměstnancům jsou nabízeny v případě potřeby zkrácené pracovní úvazky, ale není dané, že by takoví zaměstnanci sdíleli své pracovní místo půl na půl s někým dalším. Není vyloučeno, že k takové situaci v budoucnu nedojde. Prostory v areálu SementZone jsou pronajímány dlouhodobě, tento druh podnájmu neoznačujeme za sdílení. Pokud bychom to tak označovali, dochází nadužívání pojmu sdílená ekonomika. Pronájem je ovšem spojen s mnohými službami, které společnost Synthesia, a.s. ať už bezúplatně nebo za úplatu sdílí se svými nájemníky v areálu. Jedná se o údržbu pozemků, vozovek a budov, ostrahu majetku, služby údržby a oprav zařízení nebo o zajištění zdravotní péče a personálních služeb pro firmy působící v areálu.

Společnost neprovozuje coworkingová centra ani nesdílí sklady s dalšími společnostmi. Naopak sdílena mezi společnostmi v areálu je energie. SBU Energetika dokáže pokrýt potřebu celého areálu bez závislosti na okolní distribuční síti. Z dalších zdrojů bylo zjištěno, že v areálu jsou sdílena parkovací místa, která jsou k dispozici všem zaměstnancům areálu a rovněž tak je k dispozici závodní jídelna. Na vnitropodnikové úrovni jsou sdíleny informace a znalosti skrze informační systém SAP a jednotlivé SBU mezi sebou na základě domluvy sdílí dopravní prostředky.

Dále se průzkum zabýval možností spolupráce s konkurenty za účelem snížení nákladů, společnost takto s konkurencí spolupracuje a bude i v budoucnu, Synthesia, a.s. také spolupracuje na vývoji inovací s jinými společnostmi za účelem neustálé modernizace výroby a snižování dopadů výroby na životní prostředí. Podnik se zaměřuje na zpracovávání odpadů s cílem lepšího využití všech zdrojů, které vstupují do výroby.

Z průzkumu vyplývá, že sdílení je v podniku využíváno mnohem víc, než jak je o něm uvažováno. Do budoucna je velmi pravděpodobné, že dojde k využití sdílené ekonomiky v dalších oblastech i v takových, o kterých dnes vůbec neuvažujeme. Je velice pravděpodobné, že dojde k rozšíření sdílené ekonomiky i do úplně jiných odvětví průmyslu.

V České republice stále dochází k velkému rozvoji sdílené ekonomiky, některé platformy jsou již pevně zavedené na trhu a jejich služby využívá stále větší množství uživatelů a vedle toho stále vznikají nové platformy. Sdílená ekonomika ovlivňuje životy lidí, ale zatím nelze říct, že by je zásadně změnila. Pokud dojde k posunu od preference vlastnictví k preferenci přístupu, pak lze očekávat, že dojde k dalšímu významnému navýšení míry využívání služeb sdílené ekonomiky. Do budoucna může mít sdílená ekonomika nedožrnný vliv na způsob jakým žijeme. V blízké budoucnosti bude sdílená ekonomika čelit výzvě v podobě nastupující hospodářské krize. Tato krize by mohla výrazně podpořit růst sdílené ekonomiky nebo ji naopak utlumit. Prostor by tak mohl dostat jiný ekonomický model.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- AIRBNB, c2019. Vydělávej si hostitelstvím na Airbnb. *Airbnb* [online]. [cit. 2019-10-22]. Dostupné z: https://www.airbnb.cz/host/homes?from_nav=1
- ALDORF, Lukáš, 2017. Sdílená ekonomika a její regulace: morálně filozofická východiska. PICHRT, Jan, Radim BOHÁČ a Jakub MORÁVEK. *Sdílená ekonomika - sdílený právní problém?*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer ČR, s. 226-233. ISBN 978-80-7552-874-2.
- ALZA.CZ, 2019. Alza.cz a Liftago testují sdílený rozvoz zásilek. *Alza.cz* [online]. [cit. 2020-03-30]. Dostupné z: <https://www.alza.cz/alza-a-liftago-sdileny-rozvoz-zasilek>
- ANDRÁŠEK, Marek a Martin STEININGER, 2018. Sdílená ekonomika v dopravě. PICHRT, Jan, Radim BOHÁČ, David ELISCHER, Martin KOPECKÝ a Jakub MORÁVEK. *Sdílená ekonomika a delikty*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, s. 89-94. ISBN 978-80-7598-235-3.
- BANKERAT.CZ, 2019a. Poplatek věřitele. *Bankerat.cz* [online]. [cit. 2019-11-03]. Dostupné z: <https://www.bankerat.cz/investice/poplatek-veritele/>
- BANKERAT.CZ, 2019b. Bankerat.cz. *Bankerat.cz* [online]. [cit. 2019-11-03]. Dostupné z: <https://www.bankerat.cz/jak-to-funguje/>
- BARANCOVÁ, Helena, 2017. Kolaborativna ekonomika - digitálna doba a ich reflexie pre ďalší rozvoj pracovného práva. PICHRT, Jan, Radim BOHÁČ a Jakub MORÁVEK. *Sdílená ekonomika - sdílený právní problém?*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer ČR, s. 22-38. ISBN 978-80-7552-874-2.
- BARRETT, Thomas, 2019. Car2go and DriveNow join forces for new car-sharing firm. *Air Quality News* [online]. [cit. 2019-11-14]. Dostupné z: <https://airqualitynews.com/2019/03/01/car2go-and-drivenow-join-forces-for-new-car-sharing-firm/>
- BEAUMONT, Karolina, 2016. *The Collaborative Economy in Poland and Europe: A Tool for Boosting Female Employment?* [online]. Varšava [cit. 2019-10-14]. Dostupné z: https://www.case-research.eu/files/?id_plik=5154
- BERÁNEK, Jan, 2016. BlaBlaCar je naplno v Česku. Pro vstup si koupil Jízdomat. *Lupa.cz* [online]. [cit. 2019-09-16]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/blablacar-je-naplno-v-cesku-pro-vstup-si-koupil-jizdomat/>
- BERGMAIER, R, C MASON, M MCKENZIE, S CAMPBELL a A HOBSON, 2004. *Car sharing: An Overview* [online]. Canberra: Australian Greenhouse Office [cit. 2019-10-18]. ISBN 1 920840 31 1. Dostupné z: <https://www.icscarsharing.it/wp-content/uploads/2019/02/2004-australian-carsharing-overview.pdf>
- BOTSMAN, Rachel, 2015. Defining The Sharing Economy: What Is Collaborative Consumption - And What Isn't. *Fast Company* [online]. [cit. 2019-10-09]. Dostupné z: <https://www.fastcompany.com/3046119/defining-the-sharing-economy-what-is-collaborative-consumption-and-what-isnt>
- BOTSMAN, Rachel, 2016. Rachel Botsman State of the Sharing Economy. In: *Youtube* [online]. [cit. 2019-10-18]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=A15OorfLGk4>

- CAGLE, Susie, 2019. The Sharing Economy Was Always a Scam. *OneZero* [online]. [cit. 2019-10-21]. Dostupné z: <https://onezero.medium.com/the-sharing-economy-was-always-a-scam-68a9b36f3e4b>
- COUCHSURFING, c2019. Share your life. *Couchsurfing* [online]. [cit. 2019-10-31]. Dostupné z: <https://www.couchsurfing.com/about/about-us/>
- ČERNÝ, Michal, 2013. Big data a jejich zpracování. *ROOT.CZ* [online]. [cit. 2019-09-26]. Dostupné z: <https://www.root.cz/clanky/big-data-a-jejich-zpracovani/>
- ČESKO V DATECH, 2018. Budoucnost ve sdílení. *Česko v datech* [online]. [cit. 2019-10-19]. Dostupné z: <https://www.ceskovdatech.cz/clanek/92-budoucnost-ve-sdileni-velky-prehled-toho-co-uz-v-cesku-sdilime/>
- ČÍŽEK, Jakub, 2019. YouTube Music a Premium konečně v Česku. Bez reklam a s hromadou hudby. *Živě* [online]. [cit. 2019-11-09]. Dostupné z: <https://www.zive.cz/clanky/youtube-music-premium-bez-reklam/sc-3-a-198298/default.aspx>
- ČSÚ, 2018. *Využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci v roce ...* [online]. Praha: Český statistický úřad [cit. 2019-09-19]. Služby. ISBN 978-80-250-2876-6. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/61508128/06200418.pdf/1f14bc58-44b0-4f82-96b9-fd712374ffd5?version=1.1>
- ČTK, 2019. Lidé si přes Zonky půjčili 3,2 miliardy Kč, meziročně o 100 % více. *České noviny* [online]. [cit. 2019-11-06]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/lide-si-pres-zonky-pujcili-3-2-miliardy-kc-mezirocne-o-100-vice/1707016>
- Darujme.cz, c2019. *Darujme.cz* [online]. [cit. 2019-11-03]. Dostupné z: darujme.cz
- DAŘÍLKOVÁ, Linda, 2017. Obchodní modely založené na přístupu a disrupce pracovního práva. PICHRT, Jan, Radim BOHÁČ a Jakub MORÁVEK. *Sdílená ekonomika - sdílený právní problém?*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer ČR, s. 122-134. ISBN 978-80-7552-874-2.
- DAŘÍLKOVÁ, Linda, 2019. Sociální ochrana pracovníků sdílené ekonomiky v legislativě Evropské unie. VRBOVÁ, Zuzana. *Stačí právo držet krok?: Dynamika společnosti a vědy na začátku 21. století* [online]. Praha: Ústav státu a práva Akademie věd ČR, s. 29-46 [cit. 2019-11-18]. ISBN 978-80-87439-40-1.
- DELOITTE, 2017. Sdílená ekonomika: Bohatství bez vlastnictví. *Deloitte* [online]. [cit. 2019-09-17]. Dostupné z: <https://edu.deloitte.cz/m/Content/DownloadPublication/sdilena-ekonomika-2017>
- DEMYANENKO, Sergey, 2017. *Sdílená ekonomika jako inovativní nástroj směny v oblasti finančních služeb v kontextu přetrvávající digitální revoluce na území ČR v roce 2016* [online]. Praha [cit. 2019-11-15]. Bakalářská práce. Vysoká škola ekonomická v Praze. Vedoucí práce Vladimír Barák.
- Doginni, c2019. *Doginni* [online]. [cit. 2019-11-04]. Dostupné z: doginni.cz
- DogVacay, c2019. *DogVacay* [online]. [cit. 2019-11-04]. Dostupné z: <https://dogvacay.com/>
- DOLÁK, Ondřej, 2011. Big Data: Nové způsoby zpracování a analýzy velkých objemů dat. *Sophias Solutions* [online]. [cit. 2019-09-19]. Dostupné z: http://www.sophias.cz/_download/it_system_big_data.pdf

- DOSKOČILOVÁ, Veronika, 2019. Big Data: Jaká je jejich využitelnost a co to znamená pro vás?. *Měšec* [online]. [cit. 2019-09-26]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/clanky/big-data-jaka-je-jejich-vyuzitelnost-a-co-to-znamená-pro-vas/>
- DREDGE, Dianne a Szilvia GYIMÓTHY, 2015. The collaborative economy and tourism: Critical perspectives, questionable claims and silenced voices. *Tourism Recreation Research* [online]. 40(3), 286-302 [cit. 2019-11-09]. DOI: 10.1080/02508281.2015.1086076. ISSN 0250-8281. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/02508281.2015.1086076>
- DVOŘÁK, Jan, 2017. *Sdílená ekonomika* [online]. Praha [cit. 2019-11-01]. Dostupné z: https://vskp.vse.cz/71125_sdilena_ekonomika. Diplomová práce. Vysoká škola ekonomická v Praze. Vedoucí práce Petr Král.
- ELISCHER, David a Ondřej MACEK, 2018. Sdílená ekonomika, aneb kde leží břímě odpovědnosti?. PICHRT, Jan, Radim BOHÁČ, David ELISCHER, Martin KOPECKÝ a Jakub MORÁVEK. *Sdílená ekonomika a delikty*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer ČR, s. 73-88. ISBN 978-80-7598-235-3.
- FELSON, Marcus a Joe SPAETH, 1978. Community Structure and Collaborative Consumption: A Routine Activity Approach. *American Behavioral Scientist* [online]. 21(4), 614-624 [cit. 2019-10-03]. DOI: 10.1177/000276427802100411. ISSN 0002-7642. Dostupné z: <http://journals.sagepub.com/doi/10.1177/000276427802100411>
- FIALOVÁ, Eva, 2017. Ochrana soukromí a osobních údajů ve sdílené ekonomice. PICHRT, Jan, Radim BOHÁČ a Jakub MORÁVEK. *Sdílená ekonomika - sdílený právní problém?*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, s. 310-320. ISBN 978-80-7552-874-2.
- FINANCE.CZ, 2018. Kde všude můžete potkat sdílenou ekonomiku. *Finance.cz* [online]. [cit. 2019-11-09]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/509341-co-se-muze-sdilet/>
- Freelancer, 2019. *Freelancer* [online]. [cit. 2019-11-04]. Dostupné z: <https://www.freelancer.com/enterprise/>
- FRYDRYCHOVÁ, Michaela, 2017. Uber, Airbnb, Zonky a další, co jsou vlastně zač? Aneb právní povaha subjektů vystupujících v rámci sdílené ekonomiky. PICHRT, Jan, Radim BOHÁČ a Jakub MORÁVEK. *Sdílená ekonomika - sdílený právní problém?*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, s. 248-258. ISBN 978-80-7552-874-2.
- FUNDCHASER, 2019. Typy crowdfundingu a jejich plusy a mínusy. *Fund.chaser* [online]. [cit. 2019-11-01]. Dostupné z: <https://fundchaser.com/cs/crowdfunding-cs/typy-crowdfundingu-a-jejich-plusy-a-minusy/>
- Handy, c2019. *Handy* [online]. [cit. 2019-11-04]. Dostupné z: handy.com
- Hlídačky.cz, c2019. *Hlídačky.cz* [online]. [cit. 2019-11-04]. Dostupné z: https://www.hlidacky.cz/?gclid=Cj0KCQiAtf_tBRDtARIsAlbAKe0XAtmWkM_Z_5XvshqWsIZw7Oh-E-QF4SE_ETfq6cR3-Wwae0Urry0aAlfrEALw_wcB
- HLOUŠKOVÁ, Pavla, 2019. Lidé neuvidí, co zaplatí, varují taxikáři z Brna. *Brněnský deník* [online]. [cit. 2019-10-18]. Dostupné z: https://brnensky.denik.cz/zpravy_region/lide-neuvidi-co-zaplati-varuji-taxikari-z-brna-20190319.html
- HOLZMAN, Ondřej, 2019. Český logistický startup Shipvio získává desítky milionů korun a expanduje nejen do Saúdské Arábie. *CzechCrunch* [online]. [cit. 2020-03-28]. Dostupné z:

<https://www.czechcrunch.cz/2019/02/cesky-logisticky-startup-shipvio-ziskava-desitky-milionu-korun-a-expanduje-nejen-do-saudske-arabie/>

HRDLIČKA, Lukáš a Petra ŠMIRAUŠOVÁ, 2018. Právní regulace licencí provozovatelů crowdfundingových platforem. PICHRT, Jan, Radim BOHÁČ, David ELISCHER, Martin KOPECKÝ a Jakub MORÁVEK. *Sdílená ekonomika a delikty*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, s. 163-176. ISBN 978-80-7598-235-3.

HŮLKA, Tomáš, 2017. Nové formy flexibilního zaměstnávání, nebo ohrožení jistot?. PICHRT, Jan, Radim BOHÁČ a Jakub MORÁVEK. *Sdílená ekonomika - sdílený právní problém?*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, s. 39-49. ISBN 978-80-7552-874-2.

CHVÁTAL, Dalibor, 2019. Jakub Strnad: Férovost a srozumitelnost v Klubovce bude pro každého. *Měšec* [online]. [cit. 2019-11-03]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/clanky/jakub-strnad-ferovost-a-srozumitelnost-v-klubovce-bude-pro-kazdeho/>

INVESTIČNÍ WEB, 2020. Podíl Čechů využívajících sdílenou ekonomiku stoupl na třetinu. *Investiční web* [online]. [cit. 2020-03-31]. Dostupné z: <https://www.investicniweb.cz/news-podil-cechu-vyuzivajicich-sdilenou-ekonomiku-stoupl-na-tretinu/>

IT SLOVNÍK, 2019. Netflix. *IT SLOVNÍK* [online]. [cit. 2019-11-14]. Dostupné z: <https://it-slovník.cz/pojem/netflix>

JÍLKOVÁ, Anna, 2019. Knihovna bez knížek. Místo nich půjčuje náradí, elektroniku, hry nebo sportovní vybavení. *IRozhlas* [online]. [cit. 2019-11-08]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zivotni-styl/spolecnost/knihovna-veci-brno-praha-library-things-sdilená-ekonomika_1903310814_anj

JUSTPARK, 2019. The most populace ideas in the sharing economy. *JustPark* [online]. [cit. 2019-11-08]. Dostupné z: <https://www.justpark.com/creative/sharing-economy-index/>

KLAMO, Josef, 2017. P2P lending z pohledu českého finančního práva. PICHRT, Jan, Radim BOHÁČ a Jakub MORÁVEK. *Sdílená ekonomika - sdílený právní problém?*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, s. 173-184. ISBN 978-80-7552-874-2.

KLESLA, Jan, 2015. Proč vlastnit, když můžete sdílet... *Česká pozice* [online]. [cit. 2019-10-14]. Dostupné z: http://ceskapozice.lidovky.cz/tema/nevlastnete-sdilejte.A151111_142501_pozice-tema_kasa

KNIHOVNA VĚCÍ, 2019. Proč věci kupovat, když si je můžeš půjčit. *Knihovna věcí - Library of things* [online]. [cit. 2019-11-08]. Dostupné z: <https://www.libraryofthings.cz/>

Knihovna věcí: Tématický prostor, 2019. *Goethe Institut* [online]. [cit. 2019-11-08]. Dostupné z: <https://www.goethe.de/ins/cz/cs/kul/the/bdr.html>

KRČÁLOVÁ, Gabriela, 2018. Za války i během krize. Sdílená ekonomika jako způsob spoření a přivýdělku. *Zonky* [online]. [cit. 2019-10-21]. Dostupné z: <https://www.zonky.cz/zonkytimes/za-valky-i-behem-krize-sdilená-ekonomika-jako-zpusob-sporeni-a-privydelku/>

KRIVOŠOVÁ, Martina, 2018. *The development of sharing economy in the Czech Republic: Quantitative media analysis* [online]. Praha [cit. 2019-11-19]. Dostupné z: https://vskp.vse.cz/75497_the_development_of_sharing_economy_in_the_czech_republic_quantitative_media_analysis. Diplomová práce. Vysoká škola ekonomická v Praze. Vedoucí práce Martin Lukeš.

- KROUPA, Aleš, Renata KYZLINKOVÁ a Soňa VEVERKOVÁ, 2019. Nové formy zaměstnávání. *Svaz průmyslu a dopravy České republiky* [online]. [cit. 2020-05-18]. Dostupné z: https://www.spcr.cz/files/cz/media/Prirucka_pro_zamestnancefinal.pdf
- KRULIŠ, Kryštof, 2018. Sdílená ekonomika v době chytrých měst – výzvy a doporučení. *Euractiv* [online]. [cit. 2019-10-03]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/prumysl-a-technologie/opinion/sdilena-ekonomika-v-dobe-chytrych-mest-vyzvy-a-doporuceni/>
- KUKAČKA, Ján a Anna SKŘÍPKOVÁ, 2017. Sdílená ekonomika ve skladech?. *System Online* [online]. [cit. 2020-03-27]. Dostupné z: <https://www.systemonline.cz/it-pro-logistiku/sdilena-ekonomika-ve-skladech.htm>
- LIEBREICH, Jiří, 2019. Liftago spouští sdílenou logistiku, s cestujícími bude doručovat i balíky. *E15* [online]. [cit. 2020-03-30]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/byznys/doprava-a-logistika/liftago-spousti-sdilenu-logistiku-s-cestujicimi-bude-doručovat-i-baliky-1363551>
- M. ECKHARDT, Giana a Fleura BARDHI, 2018. The Sharing Economy Isn't About Sharing at All. *Harvard Business Review* [online]. [cit. 2019-10-07]. Dostupné z: <https://hbr.org/2015/01/the-sharing-economy-isnt-about-sharing-at-all>
- MAREK, Michal, 2016. *Sdílená ekonomika a její místo v moderním hospodářském systému* [online]. Praha [cit. 2019-10-11]. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/175270/>. Bakalářská práce. Univerzita Karlova. Vedoucí práce Petr Špecián.
- MATĚJKA ŘEHOŘOVÁ, Lucie, 2018. Roboti (n)a naše pracovní místa?. PICHRT, Jan, Radim BOHÁČ, David ELISCHER, Martin KOPECKÝ a Jakub MORÁVEK. *Sdílená ekonomika a delikty*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer ČR, s. 52-63. ISBN 978-80-7598-235-3.
- MATOCHA, Jakub a Jakub SVOBODA, 2017. Nevymezený pojem sdílené ekonomiky jako nástroj k obcházení regulace. PICHRT, Jan, Radim BOHÁČ a Jakub MORÁVEK. *Sdílená ekonomika - sdílený právní problém?*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer ČR, s. 215-225. ISBN 978-80-7552-874-2.
- MEDIAGURU, 2019. Liftago spouští systém sdílené logistiky, zapojí se Alza či Sushitime. *MediaGuru* [online]. [cit. 2020-03-30]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2019/10/liftago-spousti-system-sdilene-logistiky-zapoji-se-alza-ci-sushitime/>
- Mise, vize, hodnoty, 2020. *Synthesia* [online]. [cit. 2020-05-18]. Dostupné z: <https://www.synthesia.eu/cze/o-spolecnosti/mise,-vize,-hodnoty>
- MLADIINFO, c2019. Knihovna věcí. *Mladiinfo ČR* [online]. [cit. 2019-11-08]. Dostupné z: <https://www.mladiinfo.cz/knihovna-veci/>
- MUDROVÁ, Nikol, 2019. Vrtačku, foťák ani projektor nekupujte! Raději využijte sdílenou ekonomiku. *Studenta* [online]. [cit. 2019-11-08]. Dostupné z: <https://www.studenta.cz/life/fun-chill/vrtacku-fotak-ani-projektor-nekupujte-radeji-vyuzijte-sdilenu-r~89b9da0eb76311e9b5e8ac1f6b220ee8/>
- MyPillow, 2020. *MyPillow* [online]. [cit. 2020-04-17]. Dostupné z: <https://www.mypillow.cz/>
- NEWSROOM, 2018. Rachel Botsman: “The sharing economy? It’s more about trust than technology”. *Morning Future* [online]. [cit. 2020-03-31]. Dostupné z: <https://www.morningfuture.com/en/article/2018/02/07/rachel-botsman-sharing-economy-millennials/226/>

- NOVINKY, 2017. YouTube poprvé v historii změnil logo. *Novinky.cz* [online]. [cit. 2019-11-08]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/internet-a-pc/clanek/youtube-poprve-v-historii-zmenil-logo-40044129>
- NOVINKY, 2019. Daňová kontrola pronajímatelů přes Airbnb vynesla státu 35 milionů. *Novinky* [online]. [cit. 2019-10-31]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/ekonomika/clanek/danova-kontrola-pronajimatelu-pres-airbnb-vynesla-statu-35-milionu-40293932>
- NOVOTNÝ, Radek, 2017. Tichá spediční revoluce. *Logistika* [online]. [cit. 2020-03-28]. Dostupné z: <https://logistika.ihned.cz/c1-65644120-ticha-spedicni-revoluce>
- O společnosti, 2020. *Synthesia* [online]. [cit. 2020-05-18]. Dostupné z: <https://www.synthesia.eu/cze/o-spolecnosti>
- PETRJANOŠ, Vít, 2019. Průmysl 4.0 bude znamenat flexibilitu bez negativního vlivu na kvalitu a výrobní náklady... *CFOWorld* [online]. [cit. 2019-09-17]. Dostupné z: <https://cfoworld.cz/trendy/prumysl-4-0-bude-znamenat-flexibilitu-bez-negativniho-vlivu-na-kvalitu-a-vyrobní-naklady-4883>
- PICHRT, Jan, 2017. Několik tezí k tématu: Sdílená ekonomika - sdílený právní problém?. PICHRT, Jan, Radim BOHÁČ a Jakub MORÁVEK. *Sdílená ekonomika - sdílený právní problém?*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer ČR, s. 13-21. ISBN 978-80-7552-874-2.
- PICHRT, Jan, 2018. Memoranda, ubytovací poplatky ... a co dál?. PICHRT, Jan, Radim BOHÁČ, David ELISCHER, Martin KOPECKÝ a Jakub MORÁVEK. *Sdílená ekonomika a delikty*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer ČR, s. 15-18. ISBN 978-80-7598-235-3.
- PILETIC, Philip, 2018. 7 Major Disadvantages of the Sharing Economy. *CustomerThink* [online]. [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: <http://customerthink.com/7-major-disadvantages-of-the-sharing-economy/>
- PORUBAN, Andrej, 2017. Skupinové zamestnávanie ako nový model práce. PICHRT, Jan, Radim BOHÁČ a Jakub MORÁVEK. *Sdílená ekonomika - sdílený právní problém?*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, s. 89-96. ISBN 978-80-7552-874-2.
- REKOLA, 2020. Sdílená kola po celé ČR. *Rekola* [online]. [cit. 2019-10-30]. Dostupné z: rekola.cz
- RINNE, April, 2017. What exactly is the sharing economy?. *World Economic Forum* [online]. [cit. 2019-10-09]. Dostupné z: <https://www.weforum.org/agenda/2017/12/when-is-sharing-not-really-sharing/>
- ROUSEK, Leoš, 2019. Sdílená ekonomika existovala dávno před Uberem a Airbnb. Jen jednotlivce nyní stírají velké firmy a regulace nestihá držet krok. *Digiczech* [online]. [cit. 2019-10-22]. Dostupné z: <https://www.digiczech.eu/sdilena-ekonomika-existovala-davno-pred-uberem-a-airbnb-jen-jednotlivce-nyni-stridaji-velke-firmy-a-regulace-nestiha-drzet-krok/>
- ŘEHOŘOVÁ, Lucie, 2017. Ekonomika online platforem a proměna pracovního trhu. PICHRT, Jan, Radim BOHÁČ a Jakub MORÁVEK. *Sdílená ekonomika - sdílený právní problém?*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer ČR, s. 50-62. ISBN 978-80-7552-874-2.
- ŘEZNÍČKOVÁ, Aneta, 2019. Home office nebo sdílená místa. Trh práce se mění a nabízí větší volnost. *IDnes* [online]. [cit. 2019-11-04]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/nove-formy-zamestnani-eurofound-vyzkumny->

ustav-prace-a-socialnich-veci-sdileni-zamestnancu-home-offi.A190723_114016_ekonomika_are

SANETRŇÍK, Petr, 2018. Miléniálové, kteří nepotřebují vlastnit aneb sdílená ekonomika na vzestupu. *Investree* [online]. [cit. 2019-09-26]. Dostupné z: <https://investree.cz/milenialove-sdilena-ekonomika-na-vzestupu/>

SAROTE, Tabcum, 2019. The Sharing Economy Is Still Growing, And Businesses Should Take Note. *Forbes* [online]. [cit. 2019-09-02]. Dostupné z: <https://www.forbes.com/sites/forbeslacouncil/2019/03/04/the-sharing-economy-is-still-growing-and-businesses-should-take-note/#77f678bd4c33>

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ Evropský program pro ekonomiku sdílením pro ekonomiku sdílení: COM(2016) 356, 2017. *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky* [online]. [cit. 2019-09-17]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/en/sqw/text/eudoct.sqw?c=9911&r=16>

SEKCE PRO EVROPSKÉ ZÁLEŽITOSTI ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY, 2017. Analýza sdílené ekonomiky a digitální platform. *Úřad vlády České republiky* [online]. [cit. 2019-09-17]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/urad-vlady/poskytovani-informaci/poskytnute-informace-na-zadost/Priloha_4_Material_Analyza.pdf

SHARE NOW, 2019. Share Now: Your Car Is Always There. *Your Now* [online]. [cit. 2019-11-14]. Dostupné z: <https://www.your-now.com/our-solutions/share-now>

Sharing economy, 2019. *LexicoLexico* [online]. [cit. 2019-09-17]. Dostupné z: https://www.lexico.com/en/definition/sharing_economy

SharyGo, 2019. *SharyGo* [online]. [cit. 2019-11-04]. Dostupné z: <https://www.sharygo.cz/cs>

STAŠA, Josef, 2017. Sdílení z pohledu správního práva. PICHRT, Jan, Radim BOHÁČ a Jakub MORÁVEK. *Sdílená ekonomika - sdílený právní problém?*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer ČR, s. 207-214. ISBN 978-80-7552-874-2.

STONE, Brad, 2019. *Uber a Airbnb mění svět: Příběhy sdílené ekonomiky*. První vydání. Praha: Grada. ISBN 978-80-271-0779-7.

STONJEK, Patrik, 2017. Sdílená ekonomika - kdy se již jedná o podnikání?. PICHRT, Jan, Radim BOHÁČ a Jakub MORÁVEK. *Sdílená ekonomika - sdílený právní problém?*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer ČR, s. 279-286. ISBN 978-80-7552-874-2.

SUPPLYCHAINBRAIN, 2017. The Sharing Economy Is Disrupting Traditional Warehousing. *SupplyChainBrain* [online]. [cit. 2020-03-27]. Dostupné z: <https://www.supplychainbrain.com/articles/25681-the-sharing-economy-is-disrupting-traditional-warehousing>

ŠKODA AUTO DIGILAB, 2019a. Do ulic Prahy pouštíme elektrické skútry BeRider. *Škoda Auto Digilab* [online]. [cit. 2019-10-20]. Dostupné z: <https://skodaautodigilab.com/cs/news/berider-spousteni>

ŠKODA AUTO DIGILAB, 2019b. Uniqway. *Uniqway* [online]. [cit. 2019-10-30]. Dostupné z: <https://www.uniqway.cz/>

THE NEW YORK TIMES, 2019. Why Uber Still Can't Make a Profit. In: *The New York Times* [online]. [cit. 2019-09-12]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2019/08/29/podcasts/the-daily/uber-profit.html>

- The Sharing Economy, 2015. PwC [online]. [cit. 2019-10-20]. Dostupné z: https://www.pwc.fr/fr/assets/files/pdf/2015/05/pwc_etude_sharing_economy.pdf
- TOMŠEJ, Jakub, 2017. Právní status řidičů Uber: nehas, co tě nepálí?. PICHRT, Jan, Radim BOHÁČ a Jakub MORÁVEK. *Sdílená ekonomika - sdílený právní problém?*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer ČR, s. 97-106. ISBN 978-80-7552-874-2.
- TULÁČEK, Michal, 2017. Airbnb, Couchsurfing a jiné služby zprostředkovávající ubytování v kontextu místních poplatků. PICHRT, Jan, Radim BOHÁČ a Jakub MORÁVEK. *Sdílená ekonomika - sdílený právní problém?*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer ČR, s. 185-195. ISBN 978-80-7552-874-2.
- UBER, c2019. Zásady ochrany soukromí. *Uber: Soukromí* [online]. [cit. 2019-09-26]. Dostupné z: <https://privacy.uber.com/policy/>
- ÚŠELA, Jan, 2018. V Estonsku už regulaci Uberu vyřešili. Česko se teď hodlá příkladem z Pobaltí inspirovat. *Hospodářské noviny* [online]. [cit. 2019-09-12]. Dostupné z: <https://byznys.ihned.cz/c1-66060290-v-estonsku-uz-regulaci-uberu-vyresili-cesko-se-ted-hodla-prikladem-z-pobalti-inspirovat>
- VÁCHA, Jan, 2017. Problematika sdílené ekonomiky v oblasti osobní přepravy. PICHRT, Jan, Radim BOHÁČ a Jakub MORÁVEK. *Sdílená ekonomika - sdílený právní problém?*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer ČR, s. 107-121. ISBN 978-7552-874-2.
- VALENTOVÁ, Michaela, 2018. Sdílená ekonomika - nový druh podnikání. *Portál Pohoda* [online]. [cit. 2019-10-21]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/pro-podnikatele/uz-podnikam/sdilena-ekonomika-%E2%80%93-novy-druh-podnikani/>
- VEBER, Jaromír, Vladimír KRAJČÍK, Lubor HRUŠKA a Petr MAKOVSKÝ, 2016. *Sdílená ekonomika* [online]. In: . s. 1-52 [cit. 2019-11-15].
- VESELÍKOVÁ, Monika, 2017. Alternativní investice: Crowdfunding. Už od pětistovky. *Peníze.cz* [online]. [cit. 2019-10-31]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/investice/327450-alternativni-investice-crowdfunding-uz-od-petistovky>
- VINTRLÍK, Jakub, 2019. Spolupráce Ministerstva financí se společností UBER funguje a bude pokračovat. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. [cit. 2019-10-18]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2019/spoluprace-ministerstva-financi-se-spole-35848>
- Vítejte na stránkách areálu SemtinZone, 2020. *SemtinZone* [online]. [cit. 2020-05-18]. Dostupné z: <http://www.semtinzone.eu/vitejte-na-strankach-arealu-semtinzone>
- VLACH, Robert, 2018. Coworking v Česku. *Na volné noze* [online]. [cit. 2019-11-01]. Dostupné z: <https://navolnenoze.cz/blog/coworkingy/>
- VRTIŠKOVÁ NEJEZCHLEBOVÁ, Lenka, 2020. Zapomenutá katastrofa, nebo Normalizace paniky? Vědci sepsali šest scénářů sci-fi filmu. Všichni v něm už hrajeme. *Deník N* [online]. [cit. 2020-06-23]. Dostupné z: <https://denikn.cz/363116/zapomenuta-katastrofa-nebo-normalizace-paniky-vedci-sepsali-sest-scenaru-sci-fi-filmu-vsichni-v-nem-uz-hrajeme/?cst=0bd709392565465c19ff7e39b2cff140f27a0b08>
- WOLF, Karel, 2019. Netflix spustil české uživatelské rozhraní a lokalizovaný obsah. *Lupa.cz* [online]. [cit. 2019-11-09]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/aktuality/netflix-spustil-ceske-uzivatelske-rozhrani-a-lokalizovany-obsah/>

ZAHRADNÍČEK, Jaroslav, 2017. Ubytování jako sektor sdílené ekonomiky. PICHRT, Jan, Radim BOHÁČ a Jakub MORÁVEK. *Sdílená ekonomika - sdílený právní problém?*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, s. 287-298. ISBN 978-80-7552-874-2.

Zachraň práci!, 2020. *Hospodářská komora České republiky* [online]. [cit. 2020-04-19]. Dostupné z: <https://www.komora.cz/zachranpraci/>

Zájem o sdílenou ekonomiku roste, vyzkoušel ji už každý třetí Čech, 2020. *Ipsos* [online]. [cit. 2020-04-15]. Dostupné z: <https://www.ipsos.com/cs-cz/zajem-o-sdilenou-ekonomiku-roste-vyzkoušel-ji-uz-kazdy-treti-cech>

ZATLOUKAL, Jiří, 2020. Jak zachránit podnik v éře koronaviru? Švédské firmy zkouší sdílet zaměstnance. *Euro* [online]. [cit. 2020-04-19]. Dostupné z: <https://www.euro.cz/byznys/jak-zachranit-podnik-v-ere-koronaviru-svedske-firmy-zkousi-sdilet-zamestnance>

Zpráva o evropském programu pro ekonomiku sdílení, 2017. *Evropský parlament* [online]. [cit. 2019-09-02]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2017-0195_CS.html

ŽUROVEC, Michal, 2019. Parlament schválil rovná pravidla pro trh s ubytováním. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. [cit. 2019-10-31]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2019/parlament-schvalil-rovna-pravidla-36340>

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Seznam tabulek

Tabulka 1: Chronologická ilustrace genealogie konceptu sdílené ekonomiky.....	18
Tabulka 2: Přehled nejdůležitějších platforem sdílené ekonomiky v ČR.....	21
Tabulka 3: Harmonogram výzkumu	40

Seznam grafů

Graf 1: Jedná se o službu sdílené ekonomiky dle definice R. Botsmanové a R. Rogerse?	42
Graf 2: Efektivnější využívání zdrojů.....	43
Graf 3: Meziroční nárůst počtu uživatelů sdílené ekonomiky v ČR.....	43
Graf 4: Změna spotřebních návyků společnosti	44
Graf 5: Provoz služby bez přístupu k moderním technologiím	44
Graf 6: Využití služeb zaměstnavatele zaměstnanci.....	45
Graf 7: Využití aspektu ekologie v marketingových strategiích společností	45
Graf 8: Statistiky spokojenosti uživatelů	46
Graf 9: Zpětná vazba.....	46
Graf 10: Frekvence opakovaného využívání služby	47
Graf 11: Působení na českém trhu	47
Graf 12: Průměrný měsíční počet uživatelů	48

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A: Elektronický dotazník k primárnímu výzkumu.....	66
Příloha B: Scénář dotazování k primárnímu šetření	69

Příloha A: Elektronický dotazník k primárnímu výzkumu

Dobrý den,

jsem studentkou oboru Ekonomika a management chemických a potravinářských podniků na Fakultě chemicko-technologické Univerzity Pardubice. Tímto bych Vás chtěla poprosit o vyplnění krátkého dotazníku, jehož výsledky budou použity v mé bakalářské práci na téma Vývoj sdílené ekonomiky v České republice. Dotazník je anonymní a slouží pouze pro účely mé bakalářské práce. Budu velmi ráda, když se mnou podělíte o Vaše zkušenosti a pomůžete mi lépe pochopit problematiku sdílené ekonomiky v České republice.

1. Můžeme Vaši službu považovat z vašeho pohledu za „sdílenou ekonomiku“, pokud sdílenou ekonomiku budeme definovat jako *„ekonomický model, který podporuje využívání vlastnictví, umožňuje optimalizaci spotřeby skrze sdílení, výměnu (bartering), pronajímání a půjčování zboží a služeb“*? (Matocha, 2017, s. 217)
  - rozhodně ano
  - spíše ano
  - spíše ne
  - rozhodně ne
2. Souhlasíte s tvrzením: „Činnost naší společnosti vede k efektivnějšímu využívání zdrojů“?
  - rozhodně ano
  - spíše ano
  - spíše ne
  - rozhodně ne
3. V České republice byl meziročně zaznamenán nárůst počtu uživatelů služeb sdílené ekonomiky o více než 8 %. (Investiční web, 2020) Vnímáte tento nárůst i v počtu uživatelů Vaší služby?
  - rozhodně ano
  - spíše ano
  - spíše ne
  - rozhodně ne
4. Přispívá Vaše služba ke změně spotřebních návyků dnešní společnosti – člověk nemusí vše vlastnit, stačí mít ke službám a věcem přístup?
  - rozhodně ano
  - spíše ano
  - spíše ne
  - rozhodně ne

5. Bylo by možné provozovat Vaši službu i bez moderních technologií (chytré mobilní telefony, internet)?
- rozhodně ne
  - ano, v jiné podobě
  - ano, téměř stejně
6. Využívají Vaši zaměstnanci služby Vaší společnosti?
- ano, většina a pravidelně
  - ano, většina, ale nepravidelně
  - ano, někteří a pravidelně
  - ano, někteří, ale nepravidelně
  - ne
  - nemám zaměstnance
7. Využili jste/Využíváte hledisko ekologie a ochrany životního prostředí v některé z Vašich marketingových kampaní?
- ano
  - ne, ani to neplánujeme
  - ne, ale budoucnu možná ano
8. Jaký je průměrný věk Vašich uživatelů? (pokud nesledujete, vyplňte „nesledujeme“)
9. Děláte si statistiky spokojenosti Vašich uživatelů?
- rozhodně ano
  - spíše ano
  - spíše ne
  - rozhodně ne
10. Poskytují Vám klienti zpětnou vazbu?
- rozhodně ano
  - spíše ano
  - spíše ne
  - rozhodně ne
11. Vracejí se k Vám klienti opakovaně?
- ne
  - ano, v průměru 1 - 3x za měsíc
  - ano, v průměru 4 - 10x za měsíc
  - ano, v průměru častěji než 10 x za měsíc
  - ano, ale v průměru méně častěji než 1x za měsíc

12. Jak dlouho působíte na českém trhu?

13. Jaký je průměrný počet uživatelů, kteří měsíčně využijí Vaši službu?

- 0 - 1000
- 1000 - 10000
- 10000 - 25000
- nad 25000

Děkuji Vám za Váš čas.

Příloha B: Scénář dotazování k primárnímu šetření

Dobrý den,

ráda bych Vás požádala o odpovědi na několik otázek na téma využití principů sdílené ekonomiky v podniku chemického průmyslu. Cílem průzkumu je analyzovat možnosti využití sdílené ekonomiky v podniku chemického průmyslu a možný rozvoj sdílené ekonomiky tímto směrem. Prosim Vás o upřímné odpovědi na všechny otázky. Výsledky použiji v své bakalářské práci na katedře Ekonomiky a managementu chemických a potravinářských podniků Univerzity Pardubice.

Otázka 1: Znáte pojem sdílená ekonomika, pokud ho definujeme jako: „*ekonomický model, který podporuje využívání vlastnictví a umožňuje optimalizaci spotřeby skrze sdílení, výměnu (bartering), pronajímání a půjčování zboží a služeb.*“ (Matocha, 2017, s. 217)

- Ano
- Ne

Komentář:

Otázka 2: Uvažovali jste o spolupráci nebo jste již někdy spolupracovali s konkurenty za účelem snížení vlastních nákladů na provoz?

- Ano
- Ne

Komentář:

Otázka 3: Sdíleli jste někdy své zaměstnance s jinou společností? Sdílením zaměstnanců se myslí dočasné zaměstnání zaměstnanců jiných firem z důvodu krátkodobé nečinnosti společnosti a její neschopnosti hradit náklady na tohoto zaměstnance.

- Ano
- Ne

Pokud ano s jakou?

Otázka 4: Sdílela s Vámi někdy nějaká společnost své zaměstnance?

- Ano
- Ne

Pokud ano, jaká?

Otázka 5: Sdílení pracovního místa: Zaměstnáváte nějaké zaměstnance tak, že vykonávají stejnou práci každý na půl úvazku a společně tak vytvářejí jeden plný úvazek?

- Ano
- Ne

Otázka 5.1: Pokud ne: Umíte si takovou situaci představit v budoucnu?

- Ano
- Ne

Komentář:

Otázka 6: Areál SementinZone je Vaší společností pronajímán mnoha jiným společnostem. Můžeme to považovat za sdílení kancelářských a výrobních prostor za účelem snížení provozních nákladů?

- Ano
- Ne

Komentář:

6.1 Jak pronájem funguje – na jak dlouho jsou smlouvy, kdo se stará o náklady na údržbu budov?

Komentář:

Otázka 7: Máte ve svém areálu coworkingová centra – kanceláře uzpůsobené tak, že si je podnikatelé mohou pronajmout jako místo pro svou práci, ať už krátkodobě, nebo dlouhodobě?

- Ano
- Ne

Komentář:

Otázka 8: Máte sdílený sklad s některými dalšími společnostmi, které působí v areálu SementinZone?

- Ano
- Ne

Pokud ano, s jakými?

Otázka 9: Existuje nějaký majetek, který je sdílen s více společnostmi v areálu SemtinZone (využitelné u věci/strojů, které nejsou potřeba denně, ale občas jsou potřeba)

- Ano
- Ne

Komentář:

Otázka 10: Spolupracujete na vývoji inovací s nějakou další společností?

- Ano
- Ne

Komentář:

Otázka 11: Sdílená ekonomika se snaží o lepší využitelnost všech zdrojů. Snažíte se všechny odpady nějakým způsobem dále využívat a neskládkovat, pokud je to možné?

- Ano
- Ne

Pokud ano, můžete uvést konkrétní příklad?

Otázka 12: Nastaly v souvislosti s pandemií COVID-19 nějaké problémy ve výše zmíněných oblastech?

- Ano
- Ne

Pokud ano, v jakých?

Otázka 13: Uvažujete do budoucna o sdílení v některých z výše uvedených oblastí?

- Ano
- Ne

Pokud ano, v jakých?

Děkuji Vám za Váš čas.